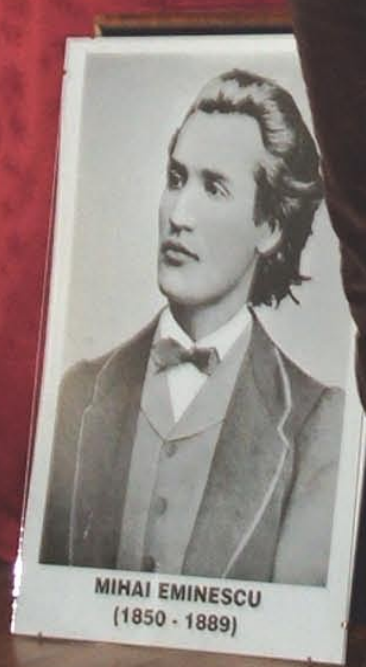

VINERI · 19 IANUARIE 2007 · ANUL LVII NR. 3

FONDAT ÎN 1951
80 ANI
FOAIA

românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

Cinstirea „Luceafărului” poeziei românești la Apateu

Șase decenii de școală românească la Jula

Nu mi-am uitat credința și neamul românesc

CALENDAR ORTODOX

22 ianuarie, luni – Sf. Apostol Timotei; Sf. Mc. Cuv. Anas-tasie Persul
23 ianuarie, marți – Sf. Sfințit Mucenic Clement al Ancirei și Sf. Mucenic Agatanghel
24 ianuarie, miercuri – Cuv. Xenia; Sf. Mucenici: Vavila, Timotei și Agapie
25 ianuarie, joi – Sf. Grigorie Teologul; Sf. Bretanion, Episcopul Tomisului; Cuv. Publie
26 ianuarie, vineri – Cuv. Xenofont, soția sa Maria și fiii lor Arcadie și Ioan
27 ianuarie, sâmbătă – Aducerea moaștelor Sf. Ioan Gură de aur; Sf. Marciana, împărăteasa
28 ianuarie, duminică – Cuvioșii: Efreim Sirul, Paladie și Iacob

AGENDĂ

22 ianuarie
1821 – Tudor Vladimirescu a întărit mănăstirea Tismana pentru a dispune de o bază de rezistență.

23 ianuarie
1841 – s-a născut, la Paris, pictorul francez Claude Monet.

24 ianuarie
1849 – s-a născut Gheorghe Cârțan, cunoscut în istorie sub numele de Badea Cârțan, unul dintre cei mai însemnați și iubiți iluminatori ai unității românești naționale.
1859 – s-a săvârșit Unirea Țărilor Române. Înăp-tuirea Unirii a fost făcută de către Alexandru Ioan Cuza, domnitor al Principatelor Unite și apoi al Statului Na-țional România.

25 ianuarie
1512 – a apărut, din îndemnul și cu sprijinul lui Neagoe Basarab, un Evangheliar, tipărit de Macarie.

26 ianuarie
1936 – s-a născut actorul Florin Piersic.

27 ianuarie
1901 – a murit, la Milano, Giuseppe Verdi, compozi-tor italian. Este cunoscut prin operele „Rigoletto”, „La Traviata” și „Aida”.
1919 – s-a stins din viață, la Budapesta, poetul Ady Endre. Primul lui traducător a fost Octavian Goga.

28 ianuarie
1865 – a avut loc întemeierea societății culturale „Ateneul Român”.
1889 – s-a născut prozatoarea Martha Bibescu.

Citatul
săptămânii

„Suntem zăpăciți, nu mai știm ce voim, ce să facem, ce să primim, ce să respingem, în cine să ne încredem; nu ne mai înțelegem și nu ne mai auzim unii pe alții: ne trebuie o idee care să ne limpezească toate capetele și care să ne împreune pe toți la lucru (...) De aceea alungați turma acestor netrebnici care nu muncesc nimic și n-au nimic și vor să tră-iască ca oamenii cei mai bogați; ei nu știu nimic și vor să vă învețe copiii și n-au destu-lă minte pentru a se economisi pe sine și vor să vă economisească pe voi toți.”

Mihai Eminescu

Ungaria

Organizații civile favorizate
de contribuabili

Oficiul Național de Control Financiar și Impozite (APEH) a dat publicității în aceste zile lista organizațiilor subvenționate de contribuabili. Legile în vigoare permit ca persoanele care plătesc impozit personal să direcționeze 1% din impozitul lor spre o organizație ci-vilă sau fundație cu o activitate de interes public. Din tabelul de mai jos aflați despre acele asociații și fundații românești cărora li s-a oferit în 2006 acel 1% din impo-zitul personal. Redăm și cifrele din anul 2005.

Numele organizației	2006/HuF	2005/HuF
Fundația „Pro Discipulis”, Jula	432.345	331.790
Fundația „Homo Ludens”, Grădința, str. Galamb, Jula	163.042	180.857
Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria	118.880	109.042
Asociația de Naționalitate a Românilor din Bătania	88.632	85.162
Fundația Corului Românesc „Pentru Muzica”	75.089	67.080
Fundația pentru Cultura Română	62.978	36.012
Asociația Culturală Română din Létavértes (Leta Mare)	54.929	49.517
Asociația Românilor din Otlaca-Pustă	37.364	17.602
Asociația Culturală a Românilor din Seghedin	29.547	18.085
Fundația Lucian Magdu, Bătania	22.982	35.020
Asociația Românilor din Cenadul Unguresc	13.426	16.121
Asociația Maghiaro-Română din Chitighaz	10.605	23.779
Asociația Culturală a Românilor din Chitighaz	4.649	4.897
Asociația Românilor din Apateu	„ – ”	56.159

Alte informații din acest domeniu găsiți în paginile Internet: www.apeh.hu.

Tot aici veți afla, printre altele, că polonezii au donat pentru organizația lor civilă 1 milion 74 mii, grecii au direcționat spre asociația lor culturală 334 mii de for-inți. Centrul școlar al germanilor din orașul Baja a pri-mit de la contribuabili 1 milion 132 mii, școala slovaci-lor din Bichisziaba a fost sprijinită cu 564 mii, cea din Szarvas cu 551 mii, iar pentru susținerea școlii sârbești din Bătania s-au adunat 227 mii de forinți. Șt. Frățean

Concurs pentru organizații
civile

Comisia pentru Drepturile Omului, Minorități și Culte din cadrul Parlamentului Maghiar a publicat concursul pentru sprijinirea pe 2007 a organizațiilor, asociațiilor naționalităților din Ungaria. Pot participa organizații care au fost înregistrate la tribunal până la 31 decembrie 2004. Nu pot concura autoguvernări, fundații și organizații po-litice. Dosarele vor fi înaintate până la 15 februarie 2007, pe adresa Comisiei: Budapesta, cheile Széchenyi nr. 19. (Informații suplimentare: www.parlament.hu.) R. Pătaș

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaiă românească aparține autorilor. Foaiă româ-nească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: **Concurs de recitare Mihai Eminescu la Apateu**
(Foto: Vmirjáncki József)

Jula

Expoziție
despre Arad

Astăzi, 19 ianuarie, la Centrul Cultural Român din Jula este vernisată ex-poziția „Aradul în imagini”. Expoziția, care a fost deja prezentată anul trecut la Budapesta, este compusă din fotografiile despre Arad ale lui *Bagyinszki Zoltán* și *Florin Hornoiu*.

În deschidere iau cuvân-tul directoarea Centrului *dr. Maria Gurzău Czeglédi* și primarii localităților înfră-țițe, *dr. Perjési Klára* (Jula) și *Gheorghe Falcă* (Arad). Vernisajul va începe la ora 15.30. R. Pătaș

Începe
sezonul
balurilor

Sezonul balurilor româ-nești din Ungaria începe în acest an cu Balul românesc pe țară. Ediția 2007 a ba-lului pe țară va avea loc pe 20 ianuarie. Biletele pot fi procurate la Oficiul AȚRU, Jula, strada Eminescu nr. 1. Prețul biletelor este 4000 ft. Balul românesc pe țară se va desfășura la Centrul Cultural Român din Jula, cu începere de la ora 19.00.

Otlaca-Pustă

Bal
românesc

Anul acesta balul româ-nesc cu merinde din Ot-laca-Pustă va fi organizat pe 3 februarie, cu începere de la ora 19.00, la Căminul Cultural din localitate. Mu-zica va fi asigurată de echi-pa muzicanților din Otlaca, condusă de *Mihai Vidican*, și mai sunt așteptați și muzicanți din Șiria. A.L.C.

Încheierea ediției:
marți, ora 18.00

Cinstirea „Luceafărului” poeziei române la Apateu

În mod tradițional, românii din Apateu sărbătoresc la fiecare mijloc de ianuarie ziua poetului național român. Și în acest an, luni, 15 ianuarie, biserica ortodoxă din Apateu a fost o grădină a poeziei românești, un loc de întâlnire a celor care au dorit să-și manifeste respectul, dorul de Mihai Eminescu. În organizarea parohiei și a Centrului Cultural din Apateu, în prezența PSS *Sofronie*, Întâistătătorul Bisericii Ortodoxe Române din Ungaria, s-a desfășurat cea de-a opta ediție a festivității dedicate memoriei lui Mihai Eminescu.

În deschidere, parohul *Origen Sabău* a vorbit despre însemnătatea festivității: „Ne-am adunat să evocăm cel mai important poet al națiunii noastre, Luceafărul fără de asfințit al poeziei românești. Iată-ne că suntem cu toții împreună aici în binecuvântata biserică a românilor din Apateu, pentru a-i spune celui care ne-a învățat că biserica este mama poporului român, că nu l-am uitat. Și dacă sunt atâtea lucruri care ne separă, el, Eminescu, ne face să ne simțim că suntem una. Dorul de Eminescu ne-a adunat pe toți aici, împreună români și unguri din Ungaria, alături de români din România, ca să mărturisim că atunci când vorbim de Eminescu nimic nu ne separă.”

În cadrul evenimentului, elevi ai școlii generale din Apateu și ai Liceului „Nicolae Bălcescu” din Jula au recitat poezii de Mihai Eminescu, iar elevii Școlii generale „Dimitrie Cantemir” din Oradea au oferit publicului un program de poezii și cântece pe versurile marelui poet român.

Versuri eminesciene au fost cântate și de corul Facultății de Teologie de la Universitatea Oradea, „Psalmodia Varadiensis”, dirijat de preotul profesor *Mihai Brie*.

Memoria poetului a fost evocată de *Ligia Mirișan*, directorul Direcției pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național a județului Bihor, România. „E sigur că data de 15 ianuarie este Ziua Eminescu. Ea a intrat în conștiința noastră simplu și adevărat, adunând cu sine parfumurile tari ale esențelor de geniu, pe care poetul nepereche ni le dezvăluie de fiecare dată atât de firești... În fiecare zi îl simțim mai aproape, pentru că nimic nu se poate substitui luminii din versurile «La steaua care a răsărit e o cale atât de lungă, că mii de ani au trebuit luminii să ne ajungă». Este lumina de început de lume, de început de lucruri și de speranțe, pe care o cultivăm în eu-l nostru interior cu acea feroare a eternității niciodată ostenite.”

Episcopul românilor din Ungaria are exact vârsta

pe care a avut-o Mihai Eminescu atunci când s-a despărțit de lumea aceasta. În cuvântarea sa, PSS *Sofronie* a vorbit, printre altele, despre importanța meditării asupra poeziei eminesciene: „În această biserică din Apateu, poetul Mihai Eminescu a fost cinstit de multe ori, este și va fi în continuare. Ceea ce înseamnă că această biserică astăzi, ca și alte dăți care vor urma, s-a transformat într-o casă ospitalieră. O casă care v-a primit pe toți, o casă care l-a primit pe Eminescu. O casă în care toți ne-am adunat în numele lui Eminescu, pentru ca să-i cinstim memoria așa cum se cuvine... Toată poezia lui Eminescu este emoționantă. Dacă ești sincer cu tine însuși, dacă lași la o parte măștile pe care conveniențele te obligă să ți le pui, atunci când ești singur și citești poezia lui Eminescu, nu o poți citi altfel decât plângând. Pentru că este prea adevărată, este prea frumoasă, este prea adâncă și prea tare ne aduce aminte de Paradisul pierdut. Plângând, pentru că atunci când vedem Paradisul, nu putem să nu plângem pentru simplul motiv că lacrimile sunt darul lui Dumnezeu, ca să putem vedea ceea ce am pierdut. (...) Este adevărat că atunci când vorbim despre Eminescu nu putem să nu cădem pe gânduri. Fie și numai pentru faptul că el face parte din acea specie rară,

pe cale de dispariție, pe care noi, cei de astăzi, îl înțelegem tot mai puțin. De ce? Pentru că suntem așa cum el în *Epigonii* îi descria pe cei din timpul lui: «Iară noi? noi, epigonii?... Simțiri reci, harfe zdrobite,/ Mici de zile, mari de patimi, inimi bătrâne, urâte,/ Măști râzând, puse bine pe-un caracter inimic;/ Dumnezeu-ul nostru: umbră, patria noastră: o frază;/ În noi totul e spoială, totu-i lustru fără bază;/ Voi credeți în scrisul vostru, noi nu credem în nimic!.../ Noi reducem tot la pravul azi în noi, mâini în ruină,/ Proști și genii, mic și mare, sunet, sufletul, lumină, -/ Toate-s praf... Lumea-i cum este... și ca dânsa suntem noi.» Din păcate, vedem în jurul nostru tot mai mult coborând această realitate. Pentru că avem

totuși o putere ca să oprim tăvălugul acesta, măcar din când în când, măcar de câteva ori pe an, măcar la 15 ianuarie și la 15 iunie suntem obligați de resturile de umanitate pe care le mai purtăm în noi să ne oprim în tumultul nostru, în goana noastră către nimic și să ne întoarcem în lumea binecuvântată a poeziei.” Întâistătătorul Bisericii Ortodoxe Române din Ungaria și-a încheiat discursul, și în acest an, citind o poezie de Mihai Eminescu, poezia *Glossa*.

Parohia din Apateu a ținut să mulțumească cu câte-o diplomă de recunoștință pentru sprijinul acordat prietenilor din Oradea, care au contribuit la dezvelirea bustului lui Eminescu în curtea bisericii, și profesorilor de la școala locală care depun eforturi pentru a transmite elevilor dragostea de limba română, dragostea de poezia românească. După masă, în Casa de cultură, școlarii din Oradea au oferit un program cultural publicului dornic de a urmări piese din folclorul românesc.

(În aceeași zi, la Apateu s-a organizat primul concurs de recitare despre Eminescu. Relatare despre acest eveniment găsiți în pagina a 9-a.)

Rita Pățaș

Pe scurt...

TEATRU BUCUREȘTEAN
LA ARAD

Două spectacole bucureștene vor fi prezente în curând pe scena Teatrului Clasic „Ioan Slavici” din Arad. „Despre Marlene...”, cu Emilia Popescu și Ionuț Ștefănescu la flaut, va fi jucat la Sala Studio, în 6 februarie, de la ora 20.00. „Menajeria de sticlă” de Tennessee Williams, în regia Cătălinei Buzoianu, cu Valeria Seciu în rolul principal, se va juca la sala mare a teatrului, în 13 februarie, de la ora 19.00.

CONCERT DE ZILE MARI
LA SIBIU

Pe 25 și 26 februarie, publicul iubitor de muzică clasică este invitat la Sibiu pentru o întâlnire de zile mari cu muzicienii de la celebra Scala Di Milano. Ansamblul Instrumental Scaligero va prezenta la Sibiu, Capitala Culturală a Europei în 2007, un program format din creații de Rossini, Bottesini, Molarcchi, Rota și Bernstein.

ULTIMUL ROMANTIC...
LA HARVARD

„Harvard Divinity School” din Boston a găzduit pe 13 ianuarie simpozionul „Idea de Dumnezeu în poezia ultimului romantic al Europei, Mihai Eminescu”.

19 GRADE ÎN TOIUL IERNII

Românii au simțit zilele trecute „gustul” primăverii. Temperatura aerului a urcat duminică până la 19 grade Celsius la Calafat, în timp ce la București s-au înregistrat 14 grade.

EFECTE CONCRETE
ALE ADERĂRII LA UE

Parlamentul European (PE) i-a primit oficial la începutul săptămânii pe noii deputați europeni din partea României și Bulgariei. Cei 35 de români și cei 18 bulgari au devenit membri ai PE la 1 ianuarie, o dată cu aderarea la UE.

S-A DESCHIS CERUL

Wizz Air, cea mai mare companie aeriană low-cost din Europa Centrală și de Est, a lansat, pe 15 ianuarie 2007, cinci noi curse aeriene de la București către Barcelona, Budapesta, Dortmund, Londra și Roma.

Am petrecut revelionul la Arad

Aradul, la fel ca toate orașele mari ale României, a așteptat ziua de 1 ianuarie, data aderării României la Uniunea Europeană, cu numeroase programe și un Revelion „de zile mari”. Delegația conducerii orașului Bichișciaba, din care a făcut parte și Gheorghe Gros, președintele Autogovernării Românești din reședința județeană, a dus drapelul UE la Arad, înmânându-l conducerii orașului de pe malul Mureșului. Reprezentantul românilor din Bichișciaba a petrecut un revelion de neuitat alături de arădeni și de formațiile care au înveselit în această noapte publicul arădean.

– Ultima zi a anului trecut a fost una deosebită atât pentru noi, care am participat la momentele festive de la Arad, cât și pentru arădeni, deoarece această zi a reprezentat un moment deosebit, în care ne-am întâlnit și ne-am bucurat împreună. Cred că această zi s-a scris pentru totdeauna în cronică istoriei românilor, ca o zi de mare însemnătate pentru întreaga Românie și pentru toți românii.

– Cum ați ajuns să participați la evenimentele arădene?

– Am participat împreună cu viceprimarul orașului Bichișciaba, domnul Hanó Miklós, cu care am dus steagul Uniunii Europene. Dar pe lângă acest steag, am dus și am transmis prietenilor arădeni dragostea și recunoștința tuturor cebanilor și, în special, a românilor din Bichișciaba și a tuturor românilor din această parte a gra-

Predarea drapelului UE

niței, graniță care până acum ne-a despărțit făcându-ne să ne simțim oarecum străini unii față de alții, dar de acum încolo nu vom mai zice că relațiile noastre sunt transfrontaliere, ci ne vom simți cu toții ca frați, în marea familie a unei Europe unite.

– Cum vedeți relațiile dintre Arad și Bichișciaba?

– Nu întâmplător am ajuns la Arad, ci este rodul muncii și al colaborării noastre, a celor două orașe, în fața cărora în viitor se vor deschide noi orizonturi de cunoaștere. Această colaborare face ca distanța dintre noi să se micșoreze. Și pe calea aceasta, cu deplină satisfacție și bucurie, felicităm încă odată România cu prilejul aderării la Uniunea Europeană.

E. Iova

Gheorghe Gros, alături de Thomas Anders, fostul solist al formației Modern Talking, care de revelion a concertat la Arad

Facultate online
pentru românii
din afara granițelor

Cea mai veche universitate din România, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, va înființa o Facultate Europeană Virtuală pentru Educația Adulților, informează ziare.com. În felul acesta, românii din afara granițelor, care doresc să urmeze studii superioare, o vor putea face prin intermediul Internetului. „Este o facultate la distanță pentru cei care nu au posibilitatea de a ajunge la cursuri din diferite motive și, în special, pentru cei plecați în străinătate. Astfel de facultăți există deja în statele europene și dorim și noi să implementăm acest sistem”, a declarat rectorul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. Proiectul este finanțat de Guvernul României, cu 1,5 milioane de euro și investiția trebuie să fie profitabilă, deci cursurile se plătesc. O diplomă de acest gen este utilă în găsirea unui loc de muncă în orice domeniu (resurse umane, PR, asistență socială, educație sau chiar management).

A.L.C.

RAZE

Un gest nobil
la Apateu

Noul vicepreședinte al Autogovernării Românești din Apateu a dorit să arate exemplu pentru colegii lui din reprezentanță prin gestul pe care l-a făcut la începutul acestui an față de 46 de consăteni. Suma de 20.500 de forinți pe care i-a primit ca onorariu pentru simplul fapt că este membru al autogovernării românești, Iosif Pantea i-a cheltuit oferind bilete de intrare la două meciuri de handbal de la Dobrițan (Ungaria-Algeria și Ungaria-Germania).

Din bunăvoința domnului Pantea, au participat la aceste evenimente sportive 18 copii, împreună cu 2 însoțitori, de la școala din Apateu, 14 pensionari și studenți, și 12 adulți, a căror bilete în total a costat 25.000 de forinți, pe care vicepreședintele român le-a achitat, oferind prin acest gest o ocazie de neuitat pentru mulți dintre consătenii lui.

Interesându-ne la Iosif Pantea despre motivele acestui gest, el ne-a răspuns scurt: „Am dorit să demonstrez că nu am candidat la alegerile locale și minoritare din interese personale, ci ca să contribui la o atmosferă mai bună în satul nostru, și nicidecum să câștig vreun ban pentru activitatea mea în cadrul autogovernării românești”.

E. I.

Şase decenii de şcoală românească la Julia

Românii din Julia au posibilitatea să-şi înscrie copiii la şcoală generală română de 60 de ani. Anul 2006 a fost an de aniversare pentru Şcoala generală „Nicolae Bălcescu” din Julia, care a fost înfiinţată în 1946. Cu acest prilej, conducerea actuală a şcolii şi a liceului a organizat un şir de manifestări, sărbătorind împreună cu pedagogii activi şi cu cei care au fost acolo de la începuturile predării în limba română la Julia.

Şcoala românească, atunci confesională, după o perioadă de pauză din cauza celui de-al II-lea Război Mondial, şi-a reluat activitatea în 1946. Copiii români au început şcoala cu doamna învăţătoare Maria Misaroş, care îşi aminteşte în felul următor de acea perioadă.

– Îmi aduc aminte de începuturile acestei şcoli cu nostalgie şi cu mare bucurie, pentru că totuşi primii ani sunt cei mai frumoşi. Şcoala confesională exista totdeauna, însă războiul a oprit pentru un timp această activitate. În această perioadă, învăţătorii şi preoţii au îmbătrânit, au plecat pe cealaltă parte a graniţei. După pauză, pe mine m-a rugat fostul vicar, părintele Măndruţău, să predau. Eu atunci am absolvit şcoala su-

perioară. Au fost adunaţi 15 copii pentru a începe şcoala în strada Eminescu, unde era o şcoală confesională. Acolo există acum o placă comemorativă.

– Elevii au fost doar din Julia?

– Da, numai de la Julia, pentru că erau micuţi încă copiii. Clasele 1, 2, 3 au fost împreună. Am început cu 15 copii, în clădirea de pe strada Eminescu, am avut o singură sală, o tablă şi cretă. A fost şcoală confesională şi abia la doi ani, în 1948, a devenit şcoală de stat. Copiii erau foarte draguţi. Aceşti copii sunt deja buni. Atunci nu am stat mult la Julia, pentru că m-am căsătorit şi ne-am mutat în satul meu natal, la Săcal, unde am predat din 1947. După 19 ani etrecuţi la Săcal, m-am reîntors la Julia. Şi de atunci

aici am predat în clasele inferioare, de la clasa 1 până la clasa a 3-a, iarăşi 19 ani. Astfel, 35 de ani am lucrat în învăţământ. Am predat cu mult drag. După mine a predat aici regretatul Teodor Oltean. Mai târziu şcoala a devenit şcoală generală de stat.

– S-au produs multe schimbări în aceste şase decenii?

– Cred că şcoala a avansat în aceşti 60 de ani pentru că s-au schimbat împrejurările. La început, am avut condiţii foarte vitrege. Eram după război în 1946, nu am avut sală, am predat şi pe coridor. Am fost într-o clădire care era poştă pe vremuri şi peretele era dărâmat. Deşi am avut doar o tablă şi o cretă, ia uitaţi-vă că elevii mei predau acum ca profesori. Cu silinţă şi cu voinţă poţi să ajungi rezultate frumoase. Sunt foarte mândră de aceşti învăţăcei, care au ajuns să devină medici, profesori, directori, şi aşa mai de parte. Îi mulţumesc bunului Dumnezeu că m-a ajutat să pot aniversa şi eu acest eveniment.

(Continuare în pag. a 16-a)

APEL Fotografia, moştenire de familie

Istoria unei comunităţi în imagini. În albumul fiecărei familii româneşti există fotografii cu copii, cu familii, cu cătane, cu lucrurile de pe câmp, cu minunatele noastre dansuri populare etc. Toate acestea fac parte din patrimoniul cultural material al românilor din Ungaria, un patrimoniu care stă ascuns.

Muzeul Erkel Ferenc din Julia şi Editura Noi lansează un apel în rândul românilor din Ungaria de a contribui la îmbogăţirea colecţiei de fotografii vechi despre comunitatea românească din această ţară, de a scoate la lumină aceste valori.

Aşteptăm să ne trimiteţi fotografiile pe adresa Editurii Noi (Julia, strada Gh. Doja nr. 8), cu toate informaţiile pe care le aveţi despre aceste poze. Ele vor fi scanate, introduse într-o bază de date, după care se vor înapoia.

Cele mai interesante fotografii vor fi publicate în săptămânalul „Foaia românească”, cu toate informaţiile legate de familia de la care provine. Se plănuieşte, ca din materialul adunat să se realizeze o expoziţie, la care să fie invitaţi toţi cei care au contribuit la scoaterea la lumină a acestor valori ale naţionalităţii române din Ungaria.

Pe scurt...

BUDAPESTA

În perioada 2-9 februarie se va desfăşura cea de-a cincea ediţie a Festivalului de Teatru al Naţionalităţilor din Ungaria, la care vor participa 15 echipe de la 11 minorităţi. Începând din acest an, festivalul va purta numele de ARCUS (curcubeu în latină), referindu-se la bogăţia culturală şi lingvistică a minorităţilor din această parte a Europei.

MICHERECHI

Biblioteca s-a îmbogăţit cu noi cărţi româneşti, dicţionare maghiaro-române şi volume de beletristică, care au fost cumpărate din banii (50 de mii ft) câştigaţi prin concurs de la Fundaţia Publică pentru Minorităţi.

JULIA

Serbarea acordării panglicii pentru absolvenţii Liceului „N. Bălcescu” din Julia va avea loc pe 9 februarie, în sala mare a Centrului Cultural Român din Julia.

CHITIGHAZ

Şcoala de artă Kaláris, filiala Chitighaz, va organiza pe 20 ianuarie un bal de binefacere în sprijinul elevilor dansatori. Balul va avea loc la Casa de cultură din localitatea bichişeană.

CIORVAŞ

Autogovernarea Românească a decis recent acordarea a 100 mii de forinţi pentru capela ortodoxă română din micul oraşel bichişean.

JULIA

Oficiul Turistic din Julia, împreună cu Agenţia din Cluj a Societăţii Turistice Maghiare a organizat la Julia o întâlnire cu reprezentanţii acelor firme din România, care trimit clienţi în oraşul balnear. Întâlnirea cu specialiştii din Cluj, Deva, Satu Mare, Sibiu, Târgu Mureş şi Salonta s-a desfăşurat la Centrul Cultural Românesc din Julia.

MICHERECHI

Copiii şcolii generale din Micherechi au avut bucuria joia trecută să urmărească, la Casa de cultură, spectacolul unei tulpicărese din Avram Iancu (judeţul Alba), care le-a cântat şi le-a povestit despre acest instrument foarte vechi.

Săptămâna de rugăciune a Alianței, 1-7 ianuarie 2007

Isus Christos ieri, azi și în veci!

„Trăim într-o vreme când amploarea rugăciunii din întreaga lume este mai mare ca niciodată în istoria Bisericii. Totuși cu cât rugăciunea ia mai multă amploare, cu atât oamenii sunt mai setoși și mai înfometăți pentru căi cât mai eficiente de rugăciune. Este o dorință arzătoare în inima multora nu numai să se roage, ci de asemenea să o facă într-un mod cât mai eficient.” Pastor John Mulinde, Director of World Trumpet (Uganda)

Perseverența în conducere și victoria în rugăciune sunt două elemente esențiale în munca schimbătoare a Împărăției lui Dumnezeu care este astăzi experimentată atât la nivel de oraș, națiune, cât și pe întregul mapamond.

Când rugăciunea este folosită într-un mod corect, aceasta schimbă radical viața de rugăciune a unei persoane, și aprinde o pasiune de înflăcărare și așteptare care va scutura chiar și o națiune până la temelii. Făcând aceasta, destinul acestei națiuni va fi eliberat, care mai apoi va deveni o mărturie și în același timp o provocare pentru celelalte națiuni în a-și căuta destinele lor prin puterea transformatoare a rugăciunii înflăcărare eficiente. De asemenea îți vei poziționa țara pentru o înțâlnire cu Dumnezeul Cel viu așa cum El se pregătește să elibereze puterea Sa transformatoare în toa-

te aspectele societății, ca răspuns pentru cei care au ales să stea în spărtură și care au fost gata să plătească prețul rugăciunii.

Rev. Dr. Alistair P. Petrie, Director of Sentinel Ministries Canada

Biserica Baptistă din Micherechi a organizat săptămâna de rugăciune în perioada 1-7 ianuarie 2007 dorind prin aceasta să dea noului an imboldul spiritual necesar. Iată subiectele care au fost abordate în această săptămână:

1. Isus Christos din Veșnicie. (Evrei 1:1-3/b, Ioan 1:1-4)

Tema principală: închinarea. Isus Christos a fost aici printre noi, este prezent și acum și va reveni din nou. În El există tot universul, și fără El s-ar descompune totul, Lui vrem să-L mulțumim, pe El vrem să-L urmăm, Lui vrem să-L slujim toată viața noastră.

2. Isus Christos – Salvatorul promis. (Isaia 42:1,6-7, 9; Psalmul 72)

Tema principală: așteptarea cu perseverență. Să așteptăm cu răbdare și speranță. Așteptarea creștinilor nu este zadarnică. Ei sunt statornici, pentru că așteptarea lor are o bază și o fac împreună cu frații lor. Așteaptă în diferite ipostaze ale vieții ca să vină „ceasul lui Dumnezeu”: în viața personală, în viața semenilor lor, în istoria lumii. Peste toate aș-

teaptă împlinirea salvării lor, care a început odată cu învierea Mântuitorului lor răstignit.

3. Isus Christos – Dumnezeu-om. (1 Tim. 3:16; Gal. 4:1-7)

Tema principală: mulțumirea. În timpul Crăciunului suntem așa de preocupați de tot felul de activități încât nu ne rămâne timp ca să venim în liniște să mulțumim lui Dumnezeu pentru minunea întrupării. Să mulțumim lui Dumnezeu că ne apreciază așa de mult și că îi suntem așa de importanți. Să mulțumim că Isus Christos poate fi recunoscut azi de către oameni ca fiind lumina care luminează lumea întreagă.

4. Isus Christos – Salvatorul lumii. (Col.1:15-17; Matei 2:1-12)

Tema principală: adorația. Textele biblice sunt pline de admirație când este vorba despre creație: „Când privesc cerurile – lucrarea mâinilor Tale – luna și stelele pe cari le-ai făcut, îmi zic: ce este omul, ca să te gândești la el? Și fiul omului, ca să-l bagi în seamă?” (Ps. 8:3-4). Pentru noi atitudinea cea mai potrivită față de un Creator atât de înțelept și măreț este adorarea. Acest Dumnezeu care își arată atotputernicia prin cerul înstelat, are pe inima Lui mântuirea fiecărui om.

5. Isus Christos – Capul Bisericii. (Col.1:18 – 20; 1 Cor 12:12-31)

Tema principală: să fim

una. Între teorie și practică este o prăpastie considerabilă. Gândirea rigidă a unor biserici, supraevaluarea bisericii locale, poate fi un obstacol pentru ca Domnul să fie cu adevărat Domn în Biserică. Unde este El și cuvântul Lui autoritatea supremă, acolo diferențele devin o problemă secundară, iar deosebiri un avantaj.

6. Isus Cristos – Ajutor în necaz. (Evrei 2:17-18, 15-16; Isaia 53:2-12)

Tema principală: dragostea. Să privim la ceea ce a suferit, a purtat și a luptat Christos pe cruce pentru noi. Aici se vede adâncimea și înălțimea dragostei lui Dumnezeu pentru noi. Aici putem fi umpluți din nou, putem primi putere și mângâiere. Privind la Isus putem învăța să ne rugăm pentru cei care trec prin suferință, pentru cei nevoiași, pentru că El era aproape de oameni, indiferent de ce religie aveau, de starea de sănătate pe care o aveau sau de poziția socială. Pentru noi aceasta este o pildă de urmat și o încurajare ca să dorim să fim ca El. Cine se roagă pentru alții se întoarce cu inima spre ei, se interesează de ei, și începe să-i iubească.

7. Isus Christos – Susținătorul popoarelor. (Isaia 60:1-3; Ef. 2:14-22)

Tema principală: propovăduirea vestii bune. Una dintre cea mai importantă latură a rugăciunii este mi-

siunea și evanghelizarea. Totuși de multe ori suntem prea obișnuiți, devine o rutină să ne rugăm pentru misiune de aceea avem nevoie de o râvnă înnoită, dacă este vorba despre mântuirea celor pierduți. Mesajul despre Isus Christos este una dintre principalele manifestări ale creștinilor, în funcție de înzeștrări și posibilități. Dar totul începe cu rugăciune, pentru că așa vom avea dragostea lui Dumnezeu și viziunea necesară pentru cei din jurul nostru.

8. Isus Christos – Mielul învingător. (Apoc. 5:6/a, 8-9; Ps. 96)

Tema principală: așteptarea Domnului. Așteptarea Domnului Isus o putem exprima cel mai bine prin limbajul închinării biblice. În acest timp de așteptare avem nevoie unul de celălalt ca să ne întărim și să ne încurajăm reciproc. Avem nevoie unul de celălalt pentru că Dumnezeu ne-a dat daruri diferite și ne poate ajuta în momente de resemnare: „Dumnezeu nici așa nu mai ascultă rugăciunea mea” sau în momente de euforie: „a-cum sigur va începe o trezire”.

Ce bine e să fim aproape în alianță și după săptămâna de rugăciune și în timpul întregului an. Să ne încurajeze faptul că știm că va veni timpul când vom fi odată pentru totdeauna de nedespărțiți.

Pastor Teofil Tripo

Binecuvântare

Familia Barbara și Attila Ardelean au primit din partea lui Dumnezeu un dar minunat în persoana deosebită a fetei lor Liza. Ei și-au adus fetița la serbarea de binecuvântare, care a avut loc la Biserica Baptistă din Micherechi, în data de 10 decembrie 2006. Alături de nașii Ana și Ioan Condoroș, bunici, rudeni și prieteni invitați, Biserica întregă s-a bucurat alături de familia Ardelean. Mulțumim grupelor de copii, care au susținut un program ales și celorlalți care au împodobit serviciul divin și dorim ca binecuvântarea lui Dumnezeu să fie și să rămână peste micuța Liza și familia ei întreagă. Dumnezeu să vă binecuvânteze!

T. T.

Horzenzia Rus

1929–2007

A închis ochii pentru lumea aceasta o bună credincioasă a parohiei din Cenadul-Unguresc. Plecarea ei ne umple inimile de-o cucernică mișcare sufletească.

Profesoara *Hortenzia Rus* s-a născut la 13 mai 1929, într-o veche familie românească, în care iubirea de Dumnezeu și de neam i-au fost principiile călăuzitoare în viață. Tatăl ei, învățătorul *Ioan Rus*, a fost ultimul dascăl și cantor ortodox din sat. Moștenind trăsăturile caracteristice ale familiei, și profesoara Hortenzia și-a dedicat întreaga viață în slujba comunității noastre. După școala elementară și liceu, a urmat cursurile Institutului Pedagogic din Budapesta, unde în anul 1951 a obținut diploma de profesor cu specialitatea limba română și geografie. Cariera profesională și-a început-o la școala generală românească din Micherechi. Cu un an mai târziu s-a transferat la școala românească din Chitighaz, unde și-a desfășurat activitatea până în 1975. A revenit totuși în satul său natal, unde până în 1988 a predat limba română la mai multe generații de copii. Dumnezeu a pus-o la încercare nu o dată, dar ea a rămas fidelă credinței și neamului din care a făcut parte.

Hortenzia Rus a trecut la cele veșnice la vârsta de 77 de ani. Bunul Dumnezeu s-o ierte și să-i așeze sufletul ei acolo unde toți dreptii se odihnesc.

Pr. Aurel Becan

Cu iordanul, la Săcal

În ziua de Bobotează, la fiecare parohie ortodoxă se face slujba de sfințire a apei, numită și aghiazma mare sau sfințirea cea mare a apei. Aceasta este precedată de un obicei foarte frumos și vechi: sfințirea caselor de către preot. În fiecare an această tradiție este practică de toți preoții noștri ortodocși. În fotografie: arhimandritul *Siluan* împreună cu *Ioan Gui* și trei dieci din Săcal. V.J.

Întâlnire ecumenică la Jula

În cadrul Săptămânii de Rugăciune pentru Unitatea Creștinilor, Consiliul Ecumenic al Bisericilor din Ungaria, din care face parte și Episcopia noastră, va organiza Întâlnirea Cisfrontalieră de la Jula, din 25 ianuarie 2007, manifestare ce face parte din programul celei de-a 3-a Adunări Ecumenice Generale Europene.

Evenimentul ecumenic de la Jula va cuprinde conferințe prezentate de *Collin Williams*, secretarul general al Conferinței Bisericilor Europene și de alți referenți, lideri ai unor confesiuni creștine din Ungaria, un program cultural la biserica romano-catolică, precum și o rugăciune ecumenică ce va avea loc în Catedrala noastră Episcopală, sub protia Prea Sfințitului Părinte Episcop *Sofroniu*. La întregul program vor participa și lideri bisericești din România, iar la rugăciunea de la Catedrală, cu începere de la orele 16.30, va cânta corul facultății de Teologie Ortodoxă din Oradea, condus de pr. lector dr. *Mihai Brie*.

Arhim. Siluan

Părintele Cleopa Ilie

Lucrarea conștiinței

Cel mai adânc glas în inima noastră este conștiința, glasul lui Dumnezeu din om, care ne îndeamnă numai la bine și ne oprește de la rău, și al doilea este sufletul cuvântului.

Sufletul cuvântului este cuvântul cel dinlăuntru, așezat de Dumnezeu în inimă, cu care „sufletul cuvântului”, cum spune Sfântul Ioan Damaschin. Cuvântul așezat de Dumnezeu în inima omului de la zidirea lui, cu care vorbim tainic, nu cuvântul sonor.

Cuvântul sonor este îmbrăcăminte cuvântului din inimă. Cuvântul sonor ne face să vorbim. Dar acela este așezat în inimă tainic. Vezi că stai și vorbești ceasuri întregi singur. Citești o carte numai cu gândul, fără să miști limba. Acesta-i sufletul cuvântului. Cuvântul cel tainic așezat în inimă. El este pus de Dumnezeu acolo. Prin el vorbim cu Dumnezeu tainic; și în rugăciune și oricând. Punem la cale toate problemele. Acesta lucrează împreună cu conștiința, este glasul lui Dumnezeu din om.

Dacă am greșit, mă mustră. Dacă am făcut bine, mă bucură totdeauna. Da, este pus de Dumnezeu în om cuvântul cel înăuntru așezat. Acesta-i cuvântul tainic care lucrează cu conștiința, fără să mă mustre nimeni. Am greșit, nimeni nu mă mustră. Acela însă, da!

Spune Sfântul Ioan Gură de Aur: „Conștiința este judecător drept. N-o poți potoli nici cu parale, nici cu măguleli, nici cu nimic”. Poate să-ți dea unul tot globul.

În măsura în care am împăcat conștiința noastră, ca să nu ne mustre pentru păcat, în măsura aceea ne simțim ușori și foarte aproape de Dumnezeu. Căci conștiința îți spune imediat dacă mai are ceva pe ea, căci îndată te îngreuezi. Conștiința lucrează întreit, cum spune Sfântul Dorotei. Ea lucrează față de materie, față de Dumnezeu și față de noi înșine.

Cum, față de materie? Bunăoară eu ți-am dat o haină de pomană și ți-am spus s-o cruți, să nu-ți bați joc de ea. O porți, dar s-o

păstrezi. Și dacă vezi că ai rupt-o prea devreme, te mustră cugetul: „Măi, n-am făcut cum a zis acela!”

Tot față de materie: Tu te apuci să cheltui prea mult pe mâncare, pe băutură și altul n-are ce mânca, săracul! Conștiința îți spune: „Vezi? Tu vrei să trăiești bine în lumea asta, dar altul este flămând și n-are ce mânca!” Conștiința față de materie totdeauna te ține aproape.

Față de Dumnezeu, conștiința totdeauna sau se încarcă sau se ușurează, dacă nu am pocăință și lacrimi pentru păcate.

Față de mine, conștiința mă mustră pentru păcat. Măcar de-ar fi cu gândul, cu cuvântul sau cu fapta.

Conștiința este judecător drept. Dumnezeuiescul Ioan Gură de Aur spune: „Nu ți-a pus ție Dumnezeu judecător dinafară, să-l poți momi cu parale, să-i dai atâta, ca să te facă pe tine drept. Acest judecător este pus înăuntru, nu-l putem momi cu nimic!”

Auzi ce spune Sfântul Dionisie Areopagitul: „Știința gândului curat este veselie veselilor, și știința gândului pătat este chinuirea chinurilor”. Poate să îmi zică mie toată lumea că eu sunt sfânt, că sunt bun, că sunt cutare, dacă conștiința îmi spune: „la sea-ma că ești păcătos, ești leneș, ești plin de păcate”, n-o poți împăca.

Dacă toată lumea mă

laudă, însă conștiința de mă judecă vinovat, gata, eu sunt cel mai chinuit om! Știința mea este chinuirea chinurilor, că am de-a face cu știința lui Dumnezeu din mine, care nu cruță, care socoate lucrurile drept totdeauna și ne arată slăbiciunile.

Iar dacă conștiința este nepătată, toată lumea să mă ocărească, toată lumea să spună tot ce-i mai rău despre mine, mie nu-mi pasă. Mie îmi place când nu mă judecă în conștiință Dumnezeu. Dacă pe mine nu mă judecă conștiința pentru păcat, și dacă nu mă judecă Dumnezeu în conștiință, eu am toată veselie! Aceasta este ce spune Evanghelia: Fericiți veți fi când vă vor ocări pe voi oamenii și vă vor prigoni și vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră, mințind pentru Mine. Pentru cine? Pentru adevăr. Și nu ne arată numai să nu ne scârbim, ci: Bucurați-vă și vă veseliți, că plata voastră multă este la ceruri.

Așa este, dacă nu este pătată conștiința, nu te suferă. Iar dacă ți-i pătată și te mustră conștiința, o poți împăca. Du-te la mărturisire la un preot, te dezleagă de păcate și te-ai ușurat. Apoi te păzești să nu mai faci și așa te poți împăca cu conștiința. Împăcându-te cu conștiința, te-ai împăcat cu Dumnezeu și totdeauna vei avea odihnă și pace în suflet.

GHID INTERNET

Ce găsim pe Internet?

Aproape orice! Simple mesaje, melodii preferate, jocuri, bârfe, referate, mărfuri de cumpărat... Acest serial îți prezintă numai o parte din ceea ce găsești pe Internet.

Comunicare

La nivel mondial, există milioane de utilizatori de Internet cu care poți comunica, atât din plăcere, cât și în interes de serviciu. Poți trimite mesaje, poți sta pe chat sau poți lua parte la discuții și dezbateri cu oameni care au aceleași preocupări ca tine.

Informații

La Internet sunt conectate milioane de computere care stochează milioane de fișiere pe care le poți accesa gratuit. Găsești acolo: dicționare, hărți, ziare, reviste, galerii de artă, benzi desenate și fel de fel de informații utile pentru munca ta sau pentru preocupările tale.

Programe

Există o mulțime de programe pe care le poți descărca gratuit pentru a le utiliza pe computerul personal. Unele pot fi utilizate gratis, pentru altele va trebui să plătești. Vei găsi programe pentru ascultat muzică, văzut filme, vei găsi jocuri... plus fel de fel de programe recente care te vor ajuta să folosești mai bine Internetul.

Servicii

Unele site-uri de pe Internet îți oferă servicii. Poți obține sfaturi financiare, poți găsi o slujbă, îți poți planifica vacanța sau rezerva biletele de spectacol. De asemenea, poți cumpăra orice, de la bilete de avion până la casete video!

Oriunde, oricând

Conectarea la Internet e posibilă 24 de ore pe zi, în toate zilele săptămânii, de oriunde din lume! Te poți folosi fie de un computer de acasă, de la școală sau de la serviciu, fie de unul aflat într-un Internet-café sau de la bibliotecă. Te poți conecta și prin dispozitive portabile, de exemplu cu un PDA sau cu un telefon mobil. Internetul poate face parte din viața ta de zi cu zi, indiferent de locul în care te afli.

MARI GÂNDITORI
AI LUMII

Filosof german, Leibniz este cel de-al treilea din seria marilor raționaliști, alături de Descartes și Spinoza. Ca și în cazul acestora, filosofia sa pornește de la noțiunea aristotelică de substanță, concepută ca purtătoarea proprietăților, dar nefiind ea însăși o proprietate a altui lucru. Cu toate acestea, Leibniz a respins afirmația lui Spinoza cum că ar exista o singură substanță, susținând contrariul: există o infinitate de substanțe individuale, pe care le-a numit „monade”.

Monada este într-o oarecare măsură similară atomului democritian și mult mai apropiată de punctul geometric al lui Pitagora. Ca și atomii, monadele sunt elemente indivizibile ce stau la baza realității și din care se compun toate obiectele materiale. Dar ele nu au întindere și nici nu sunt compuse din materie. Într-un mod eminamente original, Leibniz afirmă că monada este o entitate psihologică, ce, o dată întrupată în ființa umană, capătă numele de „suflet”.

Esențială în monadologia sa este noțiunea conform căreia monada este o substanță omogenă, independentă. În consecință, tot ceea ce este adevărat despre ea este conținut în ea însăși și, ca atare, o monadă nu poate intra într-o relație causală cu o altă monadă (influența lui Spinoza este vădită). Leibniz prezintă o formulare logică a acestei idei, susținând că pentru fiecare afirmație adevărată, predicatul este conținut în subiect, ceea ce duce la viziunea extremă conform căreia fiecare adevăr este un adevăr necesar – o concluzie pe care Leibniz și-o asumă în totalitate, susținând că tot ceea ce se petrece se petrece în mod necesar, deoarece Dumnezeu a ales să dea realitate celei mai bune dintre toate lumi posibile. Lucrurile ar fi putut sta diferit dacă Dumnezeu ar fi ales să creeze o altă lume din cele posibile.

Gottfried
Wilhelm
Leibniz
1646–1716

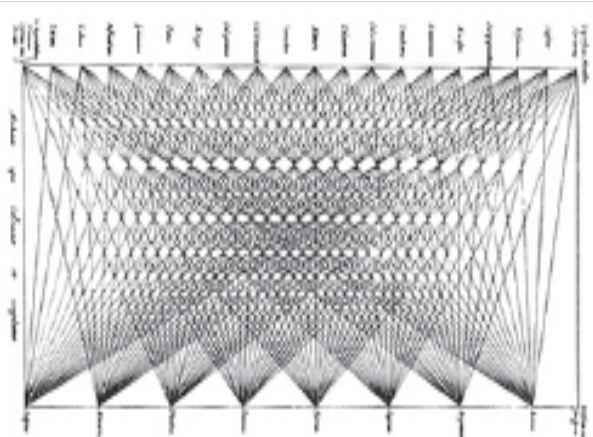
Dumnezeu a ales să concretizeze cea mai bună dintre toate lumi posibile

Această concepție face din identitatea personală o noțiune extrem de rigidă. Iulius Cezar putea să nu fie împărat al Romei și Dumnezeu voastră puteați să nu faceți parte dintre cititorii acestei cărți. A nega oricare dintre aceste afirmații adevărate despre persoanele menționate ar însemna să înlăturăm esențialul din ceea ce face ca individul să fie ceea ce este el.

Această idee derivă în mod natural din conceptul de monadă. Comentatorii au respins-o aproape în unanimitate, și nu în ultimul rând deoarece pare să elimine orice posibilitate a liberului arbitru. Chiar și așa, în acest punct, concepția lui Leibniz a ridicat o problemă importantă și nemăiîntâlnită până atunci, cea privitoare la criteriul identității personale. Dacă

proprietățile unei persoane nu sunt elementele esențiale identității sale, atunci dacă există, care sunt acestea?

Filosofii susținuseră că ceea ce constituie identitatea personală, ceea ce face ca Cezar care a trecut Rubiconul să fie același cu Cezar care a intrat în Roma este „continuitatea corporală”: istoria spațio-temporală continuă a aceleiași corp fizic, de la un eveniment la altul. Totuși, această concepție prezintă cel puțin două aspecte problematice. Mai întâi, așa cum bine știu fiziologii, celulele aflate în alcătuirea corpului fizic se reînnoiesc complet o dată la fiecare șapte ani. Din moment ce Cezar care a trecut Rubiconul nu este din punct de vedere fizic același cu Cezar aflat la șapte ani după acel eveniment, avem nevoie de o justificare a „continuității corporale” care să nu depindă de constituția fizică a corpului. Acest aspect rămâne problematic. Apoi, atât din punct de vedere legal cât și medical, admitem că există cazuri când un individ nu este mereu una și aceeași persoană, dacă spre exemplu, a suferit o gravă traumă psihologică. Așadar, o formă a integrității psihologice pare să fie necesară conceptului de identitate personală. Dar găsirea unui criteriu adecvat identității psihologice a eșuat în aceeași măsură. Această problemă este încă dezbătută în abordările etice, metafizice și psihologice.

Eminescu la școala din Apateu

Săptămâna trecută, la Școala generală din Apateu au avut loc un șir de concursuri în cinstea poetului român Mihai Eminescu. Cu ocazia zilei de naștere a poetului, 15 ianuarie, școlarii din Apateu îl sărbătoresc în fiecare an pe Eminescu cu concursuri de ilustrații, de citire și de recitare. Copiii care au recitat cel mai frumos au participat apoi la concursul pe țară de recitare „Mihai Eminescu”, organizat pe 15 ianuarie, în satul bihorean. În acest an câștigătorii concursului au fost următorii elevi:

Citare: Locul I – Nicoleta Szilágyi (clasa a 8-a)

Locul II – Eva Asztalos (clasa a 5-a)

Locul III – Brigita Kiss (clasa a 8-a)

Recitare: Locul I – Roland Szilágyi (clasa a 8-a)

Locul II – Gavril Kürti (clasa a 8-a)

Locul III – Sofia Rövid (clasa a 7-a)

Premiu special – Vivien Móríc

Ilustrații: Locul I – Betina Török (clasa a 8-a)

Locul II – Boglárka Varga (clasa a 6-a)

Alte două premii au fost acordate pentru desenele lui Fanni Vad, pe baza votului publicului, și ale lui Norbert Újhelyi pentru portretul lui Mihai Eminescu. R.P.

Burse pentru studii în România Înscriere: până la 1 martie 2007

Statul maghiar asigură pentru anul universitar 2007/2008 cinci burse noi pentru studii superioare integrale în România. Condițiile obținerii bursei nu s-au schimbat față de anii precedenți. La concurs se pot înscrie elevii din anul IV de liceu. Ei trebuie ca prima dată să reușească la examenul de admitere în sistemul universitar din Ungaria. Se pot prezenta pentru burse și studenți din Ungaria în anul 1-3 la universități din România. Termenul înscrieri la concurs este 1 martie 2007. Bursa este de 200 USD la lună. Diploma obținută cu bursa statului maghiar va fi recunoscută în Ungaria fără examene de diferență.

În toamna anului 2006 au obținut bursa de stat pentru actualul an universitar *Paulenka Kinga* și *Khalid Bushra Sára*, studente în anul II la Universitatea de Medicină din Târgu Mureș, precum și *Orbók F. Áron*, anul II la Universitatea de Arte Teatrale în limba maghiară tot din Târgu Mureș. Dintre tinerii de naționalitate română din Ungaria a primit bursa statului maghiar *Teodor Pui*, student în anul III la Facultatea de Design de la Universitatea de Stat din Timișoara, și *Ioan Ruja*, admis fiind la Universitatea de Medicină Umană la Oradea, care însă a renunțat la bursă, astfel în 2006 s-au putut acorda doar 4 burse de stat pentru România.

În anul 2005 au primit această bursă *Ana Luhas*, studentă la Universitatea Aurel Vlaicu din Arad, Facultatea de litere, secția română-engleză și administrație publică, precum și *Zoltán Baktai*, student la Facultatea de stomatologie, Universitatea de Medicină Umană din Cluj și *Orsolya Pátcaș*, studentă la Facultatea de stomatologie a Universității de Medicină Umană din Oradea. În 2004 aceeași bursă au obținut-o doi tineri din Julia, *Andrei Mureșan* și *Teodora Pui*, ambii fiind studenți atunci la Universitatea de Medicină Umană din Timișoara. Din anii 2000 încoace au primit bursa pentru studii superioare integrale în România *Irina Pui*, Facultatea de design din cadrul Universității de Stat din Timișoara, *Andreea Gurzău*, Facultatea de psihologie a Universității Babeș-Bolyai din Cluj, *Gheorghe Ruja*, *Silvia Cardoș* și *Zsolt Cserhádi*, Universitatea de Medicină Umană din Cluj. În acești ani obținuse bursa pentru România *Janet Cefan*, Universitatea din Oradea și *Judita Cozma*, Universitatea de Științe Economice din Timișoara.

Comisia Maghiară de Burse (MÖB) își are sediul la adresa 1146 Budapesta, Ajtosi Dürer sor 19-21, referent pe relațiile cu România fiind *Móhr Katalin*. Informații suplimentare aflați la telefonul 1/422-0678, sau pe Internet: www.scholarschip.hu, adresa e-mail mohr@scholarship.hu. Șt. Frătean

Concurs de poezie, dedicat lui Eminescu

Cu ocazia zilei de naștere a marelui poet român Mihai Eminescu, pe 15 ianuarie, la Apateu a avut loc prima ediție a Concursului de recitare Mihai Eminescu, concurs la care s-au înscris 26 de elevi de la toate școlile generale unde se predă limba română, dar au luat parte și elevii de la Liceul „Nicolae Bălcescu” din Julia. Concursul a fost organizat de Centrul de Documentare și Informare al AȚRU, în colaborare cu Centrul Cultural și Metodic Românesc din Bihor și Institutul Județean de Cultură „Kölcsey Ferenc” din Dobrițan.

Întrecerea elevilor de la Apateu, Săcal, Bedeu, Cenadul Unguresc, Bățania, Aletea, Chitighaz, Micherechi, Darvaș, Pocei, Julia, Mezősas s-a desfășurat în trei categorii pe baza tipului de școală (liceu, școli bilingve și școli în care româna se predă ca obiect de studiu). Iar școlarii celor două categorii din urmă au fost împărțiți conform vârstei, pe clasele 5-6, 7-8.

După câteva ore de recitare a versurilor eminesciene, de la Luceafărul până la Glosa, juriul – alcătuit din *Ligia Mirișan*, director la Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național a județului Bihor, *Gheorghe Marc*, președintele Comisiei pentru învățământ din cadrul Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria, *Tiberiu Luhas*, șeful Oficiului AȚRU, dr. *Boros Béláné*, de la Institutul Cultural „Kölcsey Ferenc” din Dobrițan

Școlile bilingve

Clasele 5-6:

Locul I – Nancy Tripo

Locul II – Anamaria Hegedűs

Locul III – Fanni Jurca

Clasele 7-8:

Locul I – Suzana Czeglédi

Locul II – Paul Forogău

Locul III – Elisei Cercea

Școli, în care româna se predă ca obiect de studiu

Clasele 5-6:

Locul I – Agneta Pantea

Locul II – Anett Gán

Locul III – Cristina Kövér

Premiu special – Anita Takács

Clasele 7-8:

Locul I – Casian Zaboroschi.

Locul II – Sofia Rövid

Locul III – Suzana Kovács

Premiu special – Renata Király

Liceu

Locul I – Anamaria Camelia

Leucuța

Locul II – Zenaída Minea

Locul III – Rita Pásztor

Premiul special: Timea Darkó

– a decis clasamentul elevilor. Rezultatele au fost prezentate de către *Eva Ruja Bányai*, iar premiile au fost înmânate de directorul centrului cultural din Apateu, *Vad Erzsébet*, președintele AȚRU *Traian Cresta* și *Lukovics András*, directorul Institutului Kölcsey.

Ambasada României la Budapesta a acordat un premiu special pentru eleva *Nancy Tripo* din Micherechi, pentru recitarea poeziei *Glosa*, oferindu-i prin acest premiu trei zile de sedere la Budapesta și un bilet de teatru. Premiul a fost „înmănat” de doamna consilier *Aurelia Zmeu*. Un alt premiu special a oferit Ministerul pentru Învățământ și Cultură, premiu revenindu-i lui *Paul Forogău* din Micherechi. La eveniment au participat și cei doi consuli generali ai României la Seghedin și Julia, *Constantin I. Aron* și *Ioan Fodoreanu*. Domnul Fodoreanu a marcat, la rândul său, genialitatea poetului național român și a recitat o poezie de Eminescu.

Participanții și organizatorii au căzut de comun acord ca acest concurs de recitare, dedicat marelui poet Mihai Eminescu să fie organizat și la anul, începând astfel o tradiție. R.P.

Leacuri băbești pentru răceală

AMIGDALITĂ

✿ Înghițiți încet, câte-o linguriță de miere, de câteva ori de-a lungul unei zile sau faceți gargară cu o linguriță de miere și puțin oțet, diluate într-un pahar cu apă caldă.

✿ O compresă cu oțet de mere potolește durerile de gât: înmuiați un ștergar de bucătărie într-un sfert de litru de oțet de mere, stoarceți-l bine și înfășurați-l în jurul gâtului. Puneți deasupra un fular de lână și stați așa 30 de minute.

✿ Când vă doare-n gât, luați în gură câte puțină zeamă de lămâie (de mai multe ori pe zi). Țineți-o câteva minute, apoi înghițiți-o încet.

✿ Tăiați mărunț 1-2 cepe și căliți-le în ulei de floarea-soarelui, până ce s-au înmuiat bine. Înfășurați ceapa fierbinte (așa uleioasă) într-un prosop, lăsați-o să se răcească puțin și aplicați cataplasma pe gât. Băgați-vă imediat în pat și țineți-o până dimineată.

✿ Semintele de ridiche conțin uleiuri eterice bogate în sulf și acționează ca un antibiotic natural. Fierbeți o linguriță de semințe și o lingură de oțet. Adăugați apă, până ce țaria oțetului devine suportabilă, și faceți gargară.

✿ Vindecătorii mexicani tratează amigdalita cu ardei iute sărat, mestecat bine și înghițit încet. În faza acută a bolii puteți să sugeți în loc de bomboane câte-un câțel de usturoi crud.

✿ Se înmuia degetul arător în zahăr (tos) și se "călcau" (apăsau) gâlcile. Când bolnavul avea și febră, i se făcea frecție cu untură nesărată de capră.

GRIPĂ

✿ Inhalați cu ceară de albine: se așează pe ochiul de aragaz o placă de tablă curată, pe care, după ce s-a înfierbântat, se pune câte o bobită de ceară de mărimea unui bob de grâu. Se va ridica un firicel de fum, pe care îl vom inhala: o inspirație pe nas și una pe gură, până la topire, apoi se repetă încă de cinci ori.

✿ Tinctură de propolis 30%: se pun la rădăcina limbii două picături, câte una de fiecare parte.

Gargară: se pun 30 de picături de tinctură de propolis în concentrație de 30% într-un pahar cu ceai de gălbenele sau de muștel. Se face o gargară cât mai profundă și de durată, apoi se înghite soluția.

✿ În 0,5 litri alcool diluat sau vodcă, se pun 20g pelin uscat. Se pun la macerat 24 ore sau mai

mult. Se bea o jumătate de pahar pe zi, cu 15 minute înainte de masă și înainte de culcare. (Nu se administrează copiilor.)

✿ O bucată de cârpă (preferabil de lână) se înmoaie într-un amestec egal de ulei de măsline, oțet și camfor și se aplică pe piept, pe timpul nopții, comprese. La ceață se vor aplica comprese cu hrean ras.

✿ Mulți practicieni recomandă introducerea muștarului în ciorapi de lână, pe tot timpul nopții.

✿ Se face frecție pe tot corpul, „de la picioare și până la ceafă”, cu o alifie care se obține astfel: se bat bine 2 ouă crude cu 250 ml esență de oțet. (Se folosește numai esență de oțet, nu oțet simplu.) Amestecul se ține la întuneric 14 zile și apoi se amestecă bine cu untură de capră.

✿ Se face frecție pe spate cu gaz dublu rafinat, se înfășoară apoi bolnavul într-un cearceaf umed și se acoperă bine.

BRONȘITĂ

✿ Se fierb 3-4 l de apă, în care se introduc 2 linguri cu flori de muștel și 2 linguri cu cimbru, și se lasă 10 minute să se pătrundă. Se acoperă capul cu un prosop și se ține fața circa 10 minute deasupra aburilor. Se respiră alternativ, pe nas și pe gură. După inhalatie, se recomandă odihna (neapărat) și se interzice categoric contactul cu aerul rece de afară.

✿ Se umple un ciorap mai mare cu sare grunjoasă și se încălzește în cuptor, apoi se pune pe pieptul bolnavului.

✿ Se încălzește un capac de oală, se înfășoară într-un ștergar și apoi se pune în zona bronhiilor. Bolnavul trebuie să stea culcat, bine acoperit, și să aibă neapărat ciorapi de lână în picioare.

✿ Se ia o ridiche neagră cât mai iute, se curăță de coajă și se dă pe răzătoarea mică. Se pune într-un borcan, se acoperă cu un strat de miere și se lasă la macerat vreme de 15 zile. Vasul se închide ermetic. Se iau 3-6 linguri pe zi, pentru fluidificarea secreției.

✿ La țară, bronșita se tratează și astăzi cu supe bogate în usturoi. O altă versiune a acestui remediu: puneți doi căței de usturoi într-o cană de lapte rece. Lăsați-i să fiarbă 20 de minute, apoi beți lichidul cât mai cald. Rețeta poate fi preparată și cu ceapă. Trei cepe se fierb în 500 ml de apă, se strecoară și lichidul se amestecă cu miere.

✿ Puneți la fiert 750 ml de apă. Stingeți focul. Adăugați 5 picături

de ulei esențial de lămâie. Aplecați-vă capul peste vas, acoperiți-vă cu un prosop și inspirați. Se repetă de trei ori pe zi.

✿ Faceți fricționări și comprese pe piept cu untdelemn de măsline cald, amestecat cu lămâie, usturoi sau ulei aromat de lavandă sau eucalipt.

✿ Radeți hrean negru și stoarceți-i sucul. Amestecați cu 350 grame de miere lichidă. Se iau 2 linguri înainte de fiecare masă și înainte de culcare.

✿ La un pahar de lapte nefiert, adăugați o lingură de licheni (se găsesc la Plafar). Se fierbe continuu la foc mic, timp de 10 minute. Se strecoară și se fierbe încă o dată (se dă în clocot). Laptele se bea înainte de culcare, cât mai fierbinte. Se evită contactul cu aerul rece.

DURERI DE GÂT

✿ Puneți o lingură de muștel într-o cană cu apă clocotită și lăsați să se infuzeze cinci minute. Vărsați lichidul pe o compresă, stoarceți-o puțin, apoi aplicați-o direct pe gât. Acoperiți-o cu o bucată de plastic. Când se răcește, operația trebuie repetată. La fel de bune sunt compresele fierbinți cu ulei de măsline și apă de colonie din lavandă.

✿ Diluați în apă fierbinte un praf de sare, sucul unei lămâi și o lin-

guriță de miere. Faceți gargară de trei ori pe zi.

✿ Un remediu simplu și eficient: amestecați 1 linguriță de sare de masă cu 500 ml de apă caldă și faceți gargară din oră în oră.

✿ Luați un pumn de sare grunjoasă, stropiți-o cu suc de lămâie fierbinte, întindeți sarea umedă pe un tifon și aplicați-l pe gât, vreme de o oră. Înveliți bandajul cu un fular.

✿ Amestecați o lingură de oțet de mere cu o linguriță de miere. Diluați-le cu ceai de muștel și faceți gargară.

✿ Se ia un șervet de in, se întinde pe el un strat gros de brânză de vaci, se stropește cu puțin oțet și se aplică pe gât cu stratul de brânză în jos. Se leagă deasupra un fular și se ține – de preferat – toată noaptea sau, dacă nu, cel puțin până ce se usucă brânza. În paralel, se bea ceai de patlagină, cu înghițituri mici. Brânza răcorește și dezumflă, iar patlagina calmează mucoasa.

✿ Se bea sirop de muguri și conuri de brad, amestecat cu miere. Siropul se prepară astfel: se pune într-o oală de lut un strat de conuri de brad verzi, deasupra se pune miere de albine sau zahăr. Peste miere se așează un strat de muguri de brad și deasupra lor se pune iar miere. Procedul se repetă până când se umple oala. Apoi se închide bine cu un capac. Se leagă o cârpă peste capac, pentru ca acesta să nu se miște deloc. Oala astfel pregătită se îngroapă în grădină, într-un loc curat, și se lasă șase săptămâni în pământ. Când se scoate, se storc bine mugurii și conurile, iar siropul se strecoară în sticle curate. Se bea din acest sirop câte o lingură de mai multe ori pe zi. După aceea, nu se mănâncă nimic două ore.

FEBRĂ

✿ Se face masaj pe tot corpul, cu oțet de mere, apoi bolnavul se acoperă cu un cearceaf înmuiat în oțet de mere, iar în picioare i se pun șosete umplute cu ceapă proaspătă, tăiată mărunț, sau cu cartofi cruzi rași. Trebuie să stea acoperit, în pat, cel puțin o oră, după care procedurile se repetă, dacă febra nu scade. Ceapa și cartofii se schimbă.

✿ Se înfășoară corpul în frunze reci de brustur, varză proaspătă sau hrean. Frunzele se schimbă când s-au încălzit.

✿ Se înfășoară corpul în prosoape înmuiate în lapte dulce, rece, sau în oțet de mere. Compresele se schimbă când se încălzesc.

✿ În caz de febră, se pun pe piept, pe burtă și pe gleznele bolnavului frunze de varză zdrobite.

✿ Se face un masaj la tălpi și la încheieturile mâinilor cu tinctură obținută din ardei iuți ținuți în rachiu. Acest tratament nu le este indicat copiilor.

✿ Se pune un gălbenuș de ou crud pe moalele capului și apoi o compresă cu rachiu. În caz de febră mare, gălbenușul se coace și trage toată temperatura. Se pune apoi o altă compresă proaspătă, pregătită ca mai înainte.

✿ Se înmoaie un prosop în apă rece (la temperatura camerei), se stoarce ușor, se înfășoară în jurul gambei și se ține 10 minute, nu mai mult. Se procedează la fel de 2-3 ori.

Nu mi-am uitat credința mea și neamul meu românesc

Interviu cu Florica Must, născută Popa din Chitighaz

Florica Must, născută Popa, este o româncă din Chitighaz, căreia bunul Dumnezeu – față de care toată viața s-a purtat cu credință – i-a dăruit o viață lungă și frumoasă. Anul acesta împlinește vârsta de 80 de ani și încă nu are nevoie de ajutor. Puțin aplecată de spate, slăbită de vârstă dar încă sprintenă și cu cugetul limpede, își face treburile gospodăriei singură. Singură trebăluiește prin grădină, se îngrijește de casă, își face mâncare și așteaptă la fiecare sfârșit de săptămână să-i vină fata și nepoții de la oraș. Iarna stă lângă sobă cu pisicuțele ei și citește cărțile vechi de rugăciune, moștenite de la părinți. Nană Florica a trăit mulți ani la Kunágota, unde s-a căsătorit, dar și acolo, printre străini, ea și-a păstrat obiceiurile și limba strămoșească. Ea și azi, dacă se poate, vorbește numai românește. Rămânând văduvă, se întoarce în satul ei natal, în casa părintească, unde și-a trăit în continuare viața cu omenie, iar sufletul său bun a ajutat-o întotdeauna să depășească greutățile vieții.

Amintiri

– M-am născut la Chitighaz, în ziua de 4 aprilie 1927. Când eu m-am născut, părinții mei au stat la sălaș, că atunci au avut oamenii sălașe și pământurile lor. Tare multă vreme o trecut de atunci. Sălașul nostru o fost în „Papret”, în hotarul Aletei, Petru Purece și familia lui o avut sălaș acolo lângă noi, el ne-o fost vecin. Când era vreme bună, mama venea de dormea în sat, ca să nu rămână casa din sat singură peste noapte. Avea ce să vină de acolo că erau vreo șase kilometri de la sălaș până în sat.

În familia noastră toți am fost români și ne-am născut cu toții aici și mama și tata. Eu am învățat la școala ungurească, iar religia am făcut-o în românește. Religia a fost obligatorie pe acea vreme la școală, iar la preoții Borza și Mișcuța o fost musai să înveți. Părintele Borza o fost văr întâi cu mama, mamele lor o fost surori. La școală numai șase clase am făcut, din care trei au fost de recapitulare, de două ori pe săptămână mergeam, miercurea și vineria când învățam să coasem. În tinerețe am cusut mult, mai ales iarna. Atunci așa o fost, nu o fost la bold atâtea ca acum. Mai demult nu am făcut atâtea școli cum fac tinerii acum. Și eu după ce am terminat cu școala am plugărit mult, draga mea. Am avut pământ și m-au dus părinții la sapă, la cules, la secerat... astea or fost atunci. Am avut mult pă-

mânt, pentru că moșul meu o avut multe iugăre. Cu asta ne-am ocupat și din asta am trăit. Am avut vaci, cai, porci și am lucrat tare mult, nici nu mă mir că sunt acum slăbită și fără putere, toată viața am umblat pe jos că n-am știut merge cu bicicleta. Pământurile ne-or fost la șase kilometri de sat, tare mult am umblat.

Când eram tânără mă ducea tata cu el la târg, la Jula, unde vindea din bucate. Îmi aduc aminte că iarna îmi încălzea mama pietre în cuptor și mi le pune sub picioare în sanie să nu îmi fie frig. Eu trebuia să stau lângă sanie până tata vindea cucuruzul. După ce m-am mări-

tat, mai mergeam și eu la Jula la piață, dar altundeva nu prea. Niciodată nu am fost plecată mai departe de Jula și Bichișciaba încolo. Eu numai pe-aici prin sat umblam și câteodată mai mergeam la Medgyesegyháza la piață. Am o soră mai bătrână decât mine cu patru ani, are 84 de ani. Ea s-o măritat tare tânără, la 14 ani, dar Dumnezeu le-o ajutat de or trăit laolaltă cu soțul ei peste 50 de ani. Acum e văduvă și ea ca mine, de 11 ani i-a murit soțul.

Familia

– Prin anii '50, când au venit rușii, am mers și eu să lucrez la colectivă, că ne-au luat pământul. Ne-au luat și din animale, o trebuit să plătim dări, iar cine nu o vrut să plătească i-or și bătut. Tata o zis să încerc și eu să lucrez acolo, doar ne-o fi mai ușor, iar el o lucrat acolo de cios. Lucrat-am și în colectivă destul. Nu o fost așa ușoară viața noastră mai demult, am avut ce ne trebuia, dar am și lucrat. Am avut eu și bucurii, și necazuri în viață, ca tot omul. Amintiri prea multe nu am din trecut, e demult de atunci... Mama mea a rămas oarbă și așa a trăit până la vârsta de 70 de ani. Tata a trăit până la vârsta de 84 de ani.

M-am măritat la Kunágota, iar soțul meu o fost ungur. Acolo în satul lui nu or fost români. Eu nu tare am știut ungurește, dar o fost musai să vorbesc ungurește cu familia lui și cu vecinele care toate au fost unguroici. Am trăit la Kunágota câțiva ani buni, dar nu mi-am uitat credința mea și neamul meu românesc. Eu am ținut și acolo toate sărbătorile și mi-am învățat vecinele să facă mâncăruri românești, iar pe fata mea am învățat-o limba mamei mele. Când am roșit ouă la Paștile Morților și le-am dus vecinelor, nu or știut ce sărbătoare îi, dar s-au învățat după un timp și cu obiceiurile noastre. La vârsta de 71 de ani soțul meu o murit și rămânând acolo în sat străin singură, eu m-am întors înapoi în satul meu drag, la Chitighaz, în casa părinților și aici trăiesc de atunci.

Fata mea care îmi poartă numele, are doi copii, Adam și Maria. Soțul fetei mele a decedat și el în 1971, iar fata și-a cumpărat locuință la Bichișciaba la bloc. Nepotul, Adi, nu o vrut să se mute la Bichișciaba și a rămas la mine. Pe el eu l-am crescut de mic. O fost bucuria mea și o fost tare bun întotdeauna și la școală și la servicii, numai bine am auzit de el și acum e așa băiat bun. Nu-i ca alți tineri, să meargă să își petreacă. Așa vine la mine ca la mama lui și-mi ajută la sfârșit de săptămână la toate treburile, și în grădină, la toate. E și credincios, îi place să meargă și la biserică, tare mândră sunt de el. Nepoțica mea este anul doi la facultate, și ea e o fată tare bună. La fiecare sfârșit de săptămână îi aștept cu mare drag. Nu pot să vină întotdeauna, pentru că au treabă, dar

eu îi aștept. Nu am altă treabă de făcut.

Bătrânețe

– Fac și azi de toate, mai încet, dar nu mă las. Primăvara, după ce îmi seamăn, toată ziua lucrez în grădină. Mai vin și mă odihnesc câte-o oră și după aceea iară merg să sap, plivesc și tot ce trebuie. Fac de mâncare, spal... nu am mare lucru de făcut că nu am numai niște găini și un cocoș și mai am un câine și pisicile. De câțiva ani nu mai țin porci, că am dat pământul de ni-l lucră cineva, și pentru asta ne dă în fiecare an un porc tăiat și bucate. Am 13 iugări mari de pământ. Vara mai stau afară pe la viță și de la mic la mare vin aici de stau cu mine. Copiii din vecini, vin și pun sub pom pătură și stau la umbră. Nu mi-s singură niciodată. Am obișnuit să desfac fasole sau mazăre, toată vara nu o trebuit să cumpăr nici un zarzavat. Pentru iarnă pun în borcane de toate, și pentru copii și pentru mine. Iarna e mai greu pentru că nu obișnuiesc să merg nicăieri și trece timpul mai greu singură în casă. Am obișnuit să citesc Biblia, cărți de rugăciune și ziare. Când am vreme, citesc rugăciuni dintr-o cărticică care îmi place foarte mult, sunt zile când o citesc de mai multe ori. E tare veche, o am de la părinții mei. Iarna ascult mult radioul, că la televizor nu mă pot uita din cauza vederii, mi-s tare slabi ochii, nu văd. Mai demult mă uitam, dar acum nu mai pot. Eu nu merg nicăieri de vreo 10 ani de când sunt mai slabă, dar pe la mine mai vin vecinele, câte-un neam, mai vin de văd de mine, că eu nu pot să mă duc. Nici la biserică, nici în sat, niciunde. Ce-mi trebuie de la bold îmi aduc pruncii mei sau mai rog câte-o vecină să-mi aducă pâine sau ce-mi lipsește. Cu toate că nu pot să merg de ani de zile în casa lui Dumnezeu, nu am uitat Biserica. În fiecare an dăruiesc bisericii 30-40 de mii de forinți. Nu mă pot duce și dacă trebuie ceva pentru sărbători eu trimit banii să fie și de la mine ajutor.

A.L.Crișan

Părinții Floricăi Popa, la începutul secolului XX

Apoi, așe-i de treabă domnișor, că pe-acele vremi, cu vo 700 de ani și mai mulți înainte, Împărăția, după un război, o dat în Maramureș apă rece la patru tisturi mari. Și unu dint-ei o fost Baron Pop, care o picat aici în Săpânța.

El o căpătat un loc atât de mare, că în trei dzăle o putut numa a-l încunjiura, aici și încă un munte, Bătrâna, dincolo de Apșa, care munte o plătit cât dzece, că o fost mare și întins și cu iarbă bună.

Hotaru Săpânții o fost: Tisa, între Ceteu și podul de la Peri. Apoi de acolo, tot pă creasta dealului până la stânci, și de acolo tăt roată pă creastă, până-n hotaru Ceteului. Când o căpătat locu iesta, încă n-au ședzut oameni aici, numa-ni, cu tri dzăle înaintea lui, o zinit, să dzăce, Tite, care făcea doage de ton și le vinde. Acela și-o făcut o colibă aici în Arinii Popii, lângă Săpânța. Apoi, dacă Baronu Pop o încongiurat tăt hotaru în tri dzăle și o pus niște honturi de piatră, dâmburi de piatră, l-o găsit și pe Tite și nu l-o vrut lăsa să șadă aici, fără să să facă iobag. Și acela s-o făcut. Apoi dacă el o vădzut că p-aici curge Săpânța și că sân' mulți păstirii înt-ea și păduri frumoase de brazi, o dzăs că a si bine să facă și aici un sat și și-o făcut și el o curte aici, da mai din gios oleacă, de iasta curte, ce-i amu a lui laizer.

Și-apoi el o avut după-aceie patru ficii, pă unu l-o chemat de după apa asta, Szaplanczay, pă celălalt Pop, de după tată-său, și pe ceilalți doi, de după stana asta mare de aici, Stan Bolovan. El o găzdăluit sângur și cu neamurile lui, vo 100-150 de ani, când le-o pierit sămânța de tăt și o rămas iobagi mai mulți, din care apoi s-o făcut sate cu oamenii de adz.

Ficioru Szaplanczay s-o așezat în curtea tată-său și n-o avut din iel alți coconi, decât tăt numai unu, până amu 150 de ai, când le-o pierit sămânța de tăt. Ei, din tăt tîmpu, o rămas din neam în neam învățați și

Povestea comunei Săpânța din Maramureș

domni. Iară ceilalți tri frați și-o făcut case airea și s-o lăsat proști și s-o înmulțit, ca iarba de mult, și așe moșia lor n-o rămas laolaltă, ca a lui Szaplanczay.

Apoi, după vo 400 de ai, aiesta a lui Szaplanczay o scos poptiroșu acela de donație a Împărăției, de la celelalte neamuri de Popeni și Stăneni, cu hămnișaguri, cu aceia, că le-o dzăs lor că vre să să uite numai la poptiroș, să-l puie în curtea lui ce de piatră, unde nu s-a pute aprinde ca și în casăle lor de lemn acoperite cu goz. Și, după ce o căpătat poptiroșu la mână, apoi mai mult în veci nu l-o vrut napoi și i-o făcut și pă ei iobagi, că o zăs că el nu-i neam cu ieștea săraci și proști. Atunci l-o numit oameni pe el Lucifer, că o fost om rău, dipce le-o și poruncit îndată să aducă tăți oamenii din colibi câte un gorun de 5-6 stâneni, cu caru cu boi, că atunci încă n-o umblat mășana p-acolo. Ș-apoi el o făcut împrejur nește garduri mari de patru metere și cu șanț pe lângă grădina lui. Grădina lui s-o întins, de la curtea iasta, pă lângă Săpânța, până-n Dâmburu cel Mare și până-n uliță. Și acolo, între-aceia grădină, și-o țanut urși și gligani și cerbi.

Apoi neamurile lui s-o dus pă gios, că atunci n-o fost tren, până la împărăție, și o și căpătat altă

dreptăție, da mai mică, pă averile lor, – din orașul Leliș. Și o init acasă într-un an de vreme, cu acele dreptății, că n-o putut mai iute a mere și a ini până la Împărăție. Cu acele dreptății o căpătat napoi locurile lor tăți oamenii din sat.

Apoi atunci un strămoș de-a lui Titru, Toader, care o fost om foarte aspru, o mărș călare pă o mărțână albă și toie tare, când l-o vădzut pă uliță pă Szaplanczay și dacă l-o întrebat că de ce toie așe de tare, apoi s-o scoborât de pe mărțână și i-o rădicat coada și-o dzăs că:

„Dipt-ace toiesc, să săruți curu mărțanii!, că amu nu s-o temut de el să grăiască așe”.

Apoi, amu-s vo 150 de ai, Szaplanczay a avut doi ficii și aceia s-o dus, da mai mult n-o init napoi în veci. Ba aceia o fost tare rai, că o împușcat itele, care le-o găsât pă Dumbravă, că acolo o fost locu lor.

Apoi peste vo optu ai, așe formă, o mai bine, o init de la Peșta un profesor, care i-o învățat pă ficii aceia și o dzăs că el îi Szaplontai și o arătat și scrisoarea de donație. Da aiești l-o cunoscut că nu-i neam cu ei și nu l-o vrut primi de neam. Numa că nici acela nu l-o lăsat și, dacă o avut scrisoarea în mână, s-o pus în curte și o găzdăluit el mai departe, și

și-o dzăs de Szaplontai. Apoi el o avut o fată și un fecior. Pă fată-sa o măritat-o după giuratu din ceteu și ficioru-so o fost nebun de cap și o aprins tăte hleaburile câte o avut, lângă curtea lui, de la Săpânța până-n uliță, tăte cu goz acoperite și cu păreți de nuiele unse cu lut, că o dzăs:

– Mie îmi place să văd cum ard hleaburile.

Apoi o vândut tăt averea lui Nedvenschi din țara Tăuțească. Și el s-o dus hăt și l-o văzut oamenii că, mai la urmă, cu baros, o lucrat la couaci, da nici nu lucru ușor, numa-ni ce-o fost putere bughetă și min-te mai pușână, tăt sărac o rămas.

Apoi, aiesta Nedveschi, cum o init, o spus că nu vre agăzdălui laolaltă cu oamenii din Săpânța și mai bine să deie partea lui într-un sângur loc, că până atunci tăt laolaltă o găzdăluit oamenii cu Szaplontai, adică o avut locuri laolaltă și pân Deal și pân Margini și pân Bărmezău și în tăt locu câteoleacă. Apoi oamenii o dzăs că ei i-or da, numa cheltuielile să le facă Nedveschi. Și i-o și dat Tocu, cu o parte de pământ și de pădure pă lângă hotaru Câmpulungului. Și de-atunci o parte dintr-una bucată din hotaru Săpânții o fost a lui Nedveschi și tri părți a oamenilor de cătă Ceteu. El o dat

locu aiesta la grofu, care o init din Franția. Și acela l-o dat la Șvaițu Țirher, care o găzdăluit bine cu tăt averea, și l-o ticăzluit, că și rădăcinile le-o scos din pământ. Și l-o tomnit bine tăt pământu cu gunoi, că o cumpărat de la altu om cu un zlot, de la altu cu o corună tăt gunoiu din oclu și l-o dus omu pă Toc și l-o împrăștiat, și s-o și bucurat încă c-o scăpat de-atăta gunoi din oclu, că oamenii p-atunci o fost proști și n-o știut că gunoiu îi bun de tomnit pământu. Și multe cele o învățat românii de la Șvaițu și pântu aceie o fo' mâni-oși jâzii pe Șvaițu, că de ce nu lasă pă români proști și de mânie l-o și aprins de 27 de ori și i-o ars, numa într-un grajd, șazece de boi, ca aceia de frumoși, că o și plâns bietu Țirher. D-apoi pânt-aceie, numa de ciudă, iară și-i făcut grajd. Apoi dacă o crescut mari coconii, tăți cinci, i-o cerut partea lor, că n-o vrut găzdălui laolaltă. Și le-o împărțat Tocu, numa pădurea și-o lăsat-o lui, unde-i amu sirizu.

Ficiorii într-un an o vândut tăt ce-o căpătat și s-o dus care-ncotro, iară Toador o init la tată-său și șede cu el în pădure și amu și găzdăluie bine.

Apoi de la ficiorii lui Țirher o cumpărat locurile cele multe un doftor rus din Galiția. Și de la acela un jid, care s-o dzăs Lax, apoi aiesta o luat bani mulți dintr-o bancă pă locuri și o fugit.

Și atunci o init Șandor György, care o fost fiscărășu la Bancă și o șădzut în curte v-o patru ai, până ce-o vândut tăt Tocu, bucată cu bucată, la tăți oamenii din sat, care-o vrut a cumpăra.

Și apoi s-o pus în curtea iez' mare, Laizer și o cuprins și el multe locuri dint-ale Șvaițului.

Da mai și el le-ar vinde, dacă s-ar găsi cumpărători, care să-i cumpere așe cum ar vre el.

**Pop Ștefan Titru,
Săpânța, 1927**

(Din volumul
„Basme și povestiri”
de Titus Biliu-Dăncuș,
Editura Ethnologica,
Baia Mare, 2005)

„Pieta” unui sculptor român

Muzeul Brukenthal, una dintre atracțiile turistice ale Sibiului, adăpostește scul-

ptura „Pieta”, realizată cu mult timp înainte ca Michelangelo să sculpteze

celebra operă omonimă expusă în Bazilica Sfântul Petru. „Pieta” de la Brukenthal, considerată cea mai frumoasă sculptură din muzeu, este realizată cu 79 de ani înainte de „Pieta” (anul 1499) lui Michelangelo. „Sculptorul este un anonim transilvănean”, a declarat doctorul *Andrei Kertész*, cercetător al Muzeului Național Brukenthal.

Spre deosebire de celebrul Michelangelo, sculptorul transilvănean, care a realizat „Pieta” nu este cunoscut de cercetători. Totuși, istoricii artei spun că autorul operei de la Sibiu „a fost format în ambianța austro-boemiană, importantă zonă de sinteză artistică și de difuzare a acestora la începutul secolului al XV-lea”. A.L.C.

Sibiul, apreciat de presa internațională

Sibiul este remarcat de presa internațională, după ce a devenit Capitală Culturală Europeană, relatează RRC. Cotidianul britanic „The Guardian” a inclus orașul Sibiu în primele zece locuri ale web-site-ului *50 de destinații turistice fabuloase ale lumii*. Principalele puncte de atracție menționate de cotidianul britanic sunt arhitectura deosebită din centrul istoric al Sibiului, fortificațiile orașului și viața culturală abundentă.

Misterele încălzirii planetei

Pentru unii, titlul îi duce cu gândul la SF-uri din anii 1950. Dar lumea este cu adevărat în pericol de a fi distrusă. Particule care au apărut în mod misterios în atmosferă încălzesc planeta și amenință să ardă întreaga viață. Presa de pe glob e în alertă, în rândul oamenilor simpli s-a declanșat aproape o isterie. Nu este SF. Schimbarea climatică este reală, o poate constata oricine. Recent, Reuters a dat publicității un material semnat de Ari Rabinovitch, care prezintă un nou plan al laureatului Nobel, Paul Crutzen, care propune injectarea anuală a peste un milion de tone de sulf în atmosfera superioară în deceniul următor care, după cum susține

acesta, va anula tendința de încălzire globală cauzată de emisiile de gaze cu efect de seră. Crutzen crede că adăugarea unui strat de sulfăți ar reflecta lumina Soarelui înapoi în spațiu, ceea ce ar duce la inversarea efectelor încălzirii globale. Unii ar putea spune că planul acestuia ar duce la o dramatică spori-rire a ploilor acide, însă cercetătorii spun că se va injecta o cantitate mică în raport cu ceea ce există deja. Încălzirea globală observată în ultimii 150 de ani este numai un scurt episod în istoria geologică. Este mai degrabă un efect combinat al intensificării activităților solare și tectonice. Oamenii pot fi

responsabili doar de o creștere cu aproximativ 0,56 grade din încălzirea atmosferică, ceea ce înseamnă că restricționările drastice în materie ar putea să nu conteze foarte mult.

Temperatura de la suprafața altor planete din sistemul nostru solar este, de asemenea, în creștere, pentru care oamenii nu pot fi incriminați. Ideea că oamenii vor putea pune capăt schimbărilor climatice prin legislație este ultima expresie a aroganței lor față de mediu, spun unele voci. Ultima salvare ar putea fi geoingineria, afirmă savanții, care își îndreaptă atenția spre controlul atmosferei planetei.

Știați că...?

... Isaac Newton a fost membru al parlamentului englez în perioada 1689-1690 și în 1701?

... Nicolae Grigorescu a realizat pictura interioară a bisericii Mănăstirii Agapia la numai 20 de ani?

... Petru cel Mare a dat un ucaz la 20 decembrie 1699 prin care Rusia a trecut la calendarul iulian. Trecerea la calendarul gregorian s-a făcut la 1 februarie 1918 de către guvernul URSS?

... Google este un joc de cuvinte de la „Googol”, numărul uriaș format din 1 urmat de 100 de zerouri?

... Facultatea de Medicină din București a fost înființată de Carol Davila în anul 1869?

... Pânza Danaë a lui Rembrandt a fost serios distrusă la 15 iunie 1985 când un vizitator a aruncat cu acid sulfuric?

... Uniunea Africană este o uniune de 53 de state din Africa, bazată pe modelul Uniunii Europene?

... pontificatul papei Ioan Paul al II-lea este al doilea ca lungime în prezent după Sfântul Petru și papa Pius al IX-lea și dacă ar mai fi trăit până pe 9 iunie 2010 ar fi devenit cel mai lung pontificat din istorie?

... statistica este o ramură a matematicii aplicate care cuprinde planificarea, rezumarea și interpretarea datelor numerice. Teoria probabilităților joacă un rol în dezvoltarea teoriilor statistice?

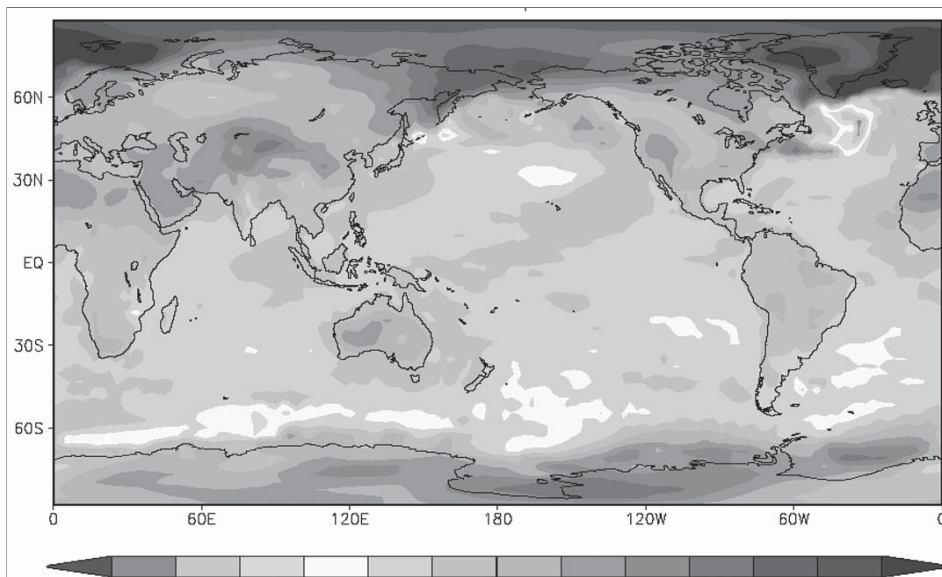
... fizica (din cuvântul grec *physikos*: natural, din *physis*: natură) este știința care studiază natura, în cel mai larg sens?

... Vaticanul este un stat independent care numără doar 921 de locuitori și 0,44 km²?

... în lingvistică, Linia La Spezia-Rimini separă limbile romanice estetice de cele romanice vestice, prin isoglose?

... Aeroportul Internațional Barajas din Madrid este cea mai mare poartă aeriană a Spaniei?

... Transcarpatia este regiunea ucraineană în care minoritățile au cea mai mare libertate, în ciuda faptului că minoritarii ruși și români sunt mai puțini aici decât în alte regiuni.

Fotbal

Cel mai mare contract din istoria fotbalului

Backham va câștiga
un euro pe secundă

David Beckham, fostul căpitan al echipei de fotbal a Angliei va pleca la sfârșitul acestui sezon de la Real Madrid la echipa americană Los Angeles Galaxy. El va semna un contract pe cinci ani, urmând a câștiga din salariu și drepturi de imagine fabuloasa sumă de 250 de milioane de dolari. Clubul spaniol a confirmat plecarea mijlocașului englez.

Într-un comunicat citat de presa internațională, mijlocașul englez afirmă: „După ce am luat în calcul mai multe opțiuni, să rămân la Madrid sau să merg la alte mari echipe britanice sau europene, am decis să joc la LA Galaxy.” El a mulțumit suporterilor și oamenilor din Madrid care l-au făcut să se simtă foarte bine la Real. „Sunt mândru că am jucat pentru două dintre cele mai mari cluburi de fotbal”, adaugă Beckham în declarația sa.

Clubul Real Madrid a confirmat plecarea lui Beckham, printr-un comunicat: „Ambele părți au căzut de acord ca să nu mai fie prelungit contractul lui

Beckham după data de 30 iunie 2007”.

David Beckham, în vârstă de 31 de ani, a ajuns la Real în 2003, după 11 ani petrecuți la Manchester United, în care a jucat aproape 400 de meciuri și a marcat 85 de goluri.

Americanii s-au hotărât să facă investiții colosale în Spice Boy, doar de dragul popularizării soccerului peste Ocean. Rămâne de văzut dacă Becks va reuși ceea ce nu a putut nici Pele. David Beckham nu va mai purta stema lui Real Madrid pe piept decât în returul acestui sezon, asta dacă Fabio Capello va dori să-l folosească. Adus în 2003 ca galacticul perfect pentru madrileni, englezul încheie astfel una dintre cele mai proaste etape din cariera sa. Nu a câștigat nimic la Madrid. În afară de bani. Devenit indezirabil în vestiarul albilor, Becks și-a găsit o evadare de vis. Sfătuit de soția sa, care tânjește de mai multă vreme la o carieră hollywoodiană, a ales să traverseze Oceanul și a semnat un contract pe cinci sezoane cu Los Angeles Galaxy,

grupare din Major League Soccer.

În ciuda aducerii unui brand internațional recunoscut ca Beckham, americanii nu pot fi siguri de reușită. Ultimele încercări s-au soldat cu eșecuri. În 1964, yankeii au fondat The North American Soccer League (NASL), aducând vedete precum Pele, Beckenbauer, Cruyff, Eusebio, Gerd Muller, Neeskens sau George Best. Pentru a „americaniza” meciurile, au introdus noi reguli, asemănătoare cu cele din baschet sau fotbal american. Însă, în ciuda eforturilor, oamenii au venit în număr mic pe stadioane. În 1984, NASL a dat faliment, cu pierderi imense, iar clubul care i-a adus pe Pele și Beckenbauer în State, New York Cosmos, a fost desființat în 1985. Înaintea lui World Cup '94, americanii au vrut să schimbe anumite reguli pentru a face acest sport mai dinamic: mărirea porților, schimbarea timpului de joc la patru reprize de câte 25 de minute și meciuri din trei în trei zile într-un campionat în stil NBA. Bineînțeles, FIFA a primit cu răsete aceste idei.

Presa engleză speculează că Beckham nu va merge în SUA cu mâna goală. „The Sun” susține că acesta vrea să îi convingă pe foștii galactici Ronaldo, Zidane sau Figo să i se alăture. Deocamdată, doar Edgar Davids a confirmat că se află în negocieri cu FC Dallas, echipă cu care ar putea semna până la sfârșitul lunii ianuarie.

Tenis

Dezamăgire românească la Australian Open

Ianuarie negru pentru tenisul masculin, care a pierdut toți jucătorii aflați în calificări încă din primul tur la Openul Australian. România rămâne pe tabloul principal doar cu Victor Hănescu, cel care a avut acces numai datorită clasamentului protejat de anul trecut.

Cap de serie numărul 4, Andrei Pavel a fost eliminat de sârbul Victor Troicki în trei seturi și pentru prima dată în ultimul deceniu cneazul va lipsi de pe tabloul principal la Melbourne pe criterii sportive.

În Australia s-au întâmpnat de toate pentru tenis-marii români: Victor Ionitza s-a retras și a fost înlocuit de un spaniol, iar Adrian Voinea, revenit după 3 ani în circuit, a abandonat după un prim set câștigat lejer 6-1 și la scorul de 2-2 în actul secund cu Boris Pashanski. Adrian Ungur și Victor Crivoi au pierdut și ei la mare luptă cu doi favoriți, danezul Kenteh Carlsen și polonezul Lukasz Kubot, iar Dacian Crăciun n-a avut nicio șansă în fața americanului Wilson.

Fetele au mai șters însă din dezamăgire, Monica Niculescu și Anda Perianu au trecut în turul doi, cu Edina Gallovits calificată direct pe tabloul principal.

Karamian a semnat cu Poli Timișoara

Mijlocașul ofensiv stângă Artavaz Karamian a refuzat ultima ofertă a Rapidului – 970 de mii de euro pentru 3 ani și jumătate, și a semnat cu Poli Timișoara. „Am fost la Pro Rapid și i-am comunicat președintelui Zotta că nu voi mai continua la Rapid. Sută la sută voi părăsi acest club. Este adevărat că George Copos mi-a oferit un contract de 970.000 de euro pe o perioadă de 3 ani și jumătate, dar nu mai vreau”,

a declarat Karamian. „M-am hotărât și voi juca la Poli Timișoara. A rămas înțelegerea pe care am stabilit-o la ultima discuție cu conducătorii lui Poli. Mă bucur că voi juca pentru un club mare”, a spus Karamian. Fotbalistul va avea la Timișoara un salariu de 150.000 de euro pe sezon și va semna un contract pentru trei ani și jumătate. În plus, el va primi o primă de instalare de 300 mii de euro.

Schiori.ro

Blog-ul
celor pasionați
de schi

Unde se schiază,
care este echipamentul
necesar, care sunt
cele mai bune
pârții și când
este bine
să fii acolo.

Acest blog este
extrem de util
pentru cei care nu pleacă
în vacanța de iarnă
fără să-și ia schiurile
în spate.

TOP

Venituri anuale din sport (BBC)

1. Tiger Woods (golf) 70 milioane
2. David Beckham (fotbal) 38,6 milioane
3. Phil Mickelson (golf) 36,4 milioane
4. Kobe Bryant (baschet) 24 milioane
5. Shaquille O'Neal 23,3 milioane
6. Valentino Rossi (motociclism) 23,3 milioane
7. Alex Rodriguez (baseball) 22,5 milioane
8. Tom Brady (fotbal american) 22,5 milioane
9. Carson Palmer (fotbal american) 21 milioane
10. LeBron James (baschet) 20,1 milioane

*sumele sunt exprimate în euro

TVR 1

Luni 22 ianuarie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Serial. Justiție militară 8.10 Film. Legea e lege 9.50 Atenție! Se cântă din nou (R) 10.50 Celebritățile timpului tău 11.00 Ne vedem la... TVR! 12.00 Serial. Hannah Montana 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.00 Deliciile bucătăriei 14.30 Kronika. Emisiune în limba maghiară 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Sănătate pentru toți! 16.45 Dis-de-seară 18.00 Jurnalul TVR 19.20 **Marele jaf comunist. Documentar** 20.45 Regii blestemați 21.45 Jurnalul TVR 22.15 Nocturne 23.00 Serial. Viața ca-n film.

Film documentar: Marele jaf comunism

Marți 23 ianuarie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Serial. Justiție militară 8.10 Dis-de-seară (R) 9.15 Design – designeri. Documentar 9.30 Profesioniștii (R) 10.30 Sănătate pentru toți! 11.00 Ne vedem la... TVR! 12.00 Serial. Hannah Montana 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.00 Deliciile bucătăriei 14.30 Oglinda retrovizoare 15.00 Kronika. Emisiune în limba maghiară 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Documentar 16.45 Dis-de-seară 18.00 Jurnalul TVR 19.20 Între bine și rău 20.50 Serial. Anatomia lui Grey 21.45 Jurnalul TVR 22.15 Dinastia 22.50 Celebritățile timpului tău 23.00 Serial. Viața ca-n film.

Miercuri 24 ianuarie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Serial. Justiție militară 8.10 Dis-de-seară (R) 9.30 Garantat 100% (R) 10.25 Documentar 11.00 Ne vedem la... TVR! 12.00 Serial. Hannah Montana 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.00 Deliciile bucătăriei 14.30 Oameni ca noi 15.00 Conviețuiri 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Pe ce dăm banii? 16.45 Dis-de-seară 18.00 Jurnalul TVR 19.20 Serial. Impresioniștii 20.20 Ochiul magic 21.15 Un european ca mine 21.45 Jurnalul TVR 22.15 Lumea citește! 23.00 Serial. Viața ca-n film.

Joi 25 ianuarie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Serial. Justiție militară 8.10 Dis-de-seară (R) 9.30 Ochiul magic (R) 10.30 Un european ca mine 11.00 Ne vedem la... TVR! 12.00 Serial. Hannah Montana 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.00 Deliciile bucătăriei 14.30 Emisiune în limba germană 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Povești întinsecate 16.45 Dis-de-seară 18.00 Jurnalul TVR 19.20 Film. Stavisky 21.20 Atunci și Acum 21.45 Jurnalul TVR 22.15 Prim plan 23.00 Serial. Viața ca-n film.

Vineri 26 ianuarie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Serial. Justiție militară 8.10 Dis-de-seară 9.10 Dinastia 9.40 Lumea citește (R) 10.30 Dănuț SRL (R) 12.00 Serial. Hannah Montana 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.00 Deliciile bucătăriei 14.30 Tribuna partidelor parlamentare 15.00 Misterele Universului 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Interes general 16.45 Dis-de-seară 18.00 Jurnalul TVR 19.20 Stele de... stele 20.50 Serial. Lost: Naufragiații 21.45 Jurnalul TVR 22.20 Film. Sperietoarea.

Sâmbătă 27 ianuarie

6.00 Film. Fascinația zborului 6.30 Serial. Răpit de pirăți 7.00 Serial. La Zoo 7.10 Desene animate 8.00 Vreau să fiu... cu Itsy și Bitsy 8.30 Joaca de-a poveștile 9.00 Arca lui Noe 9.35 Din secretele urșilor Panda 10.30 Cinemaniacii 11.00 Cartea europeană 11.35 O vedetă... populară 13.00 Jurnalul TVR 13.20 Gală de box profesionist 14.15 Film. Terenul de baseball 16.05 Serial. La poliție sau la mănăstire 16.55 Celebritățile timpului tău 17.00 Teleenciclopedia 18.00 Jurnalul TVR 19.10 Eurovision 2007 21.00 Profesioniștii 22.10 Film. Întoarcerea Inspectorului Harry.

Duminică 28 ianuarie

6.00 Universul credinței 7.00 Semne 7.30 Desene animate 8.20 Dr. Fix 8.30 Elefantul cu bulină 9.00 Numai cu acordul minorilor 10.00 Dinozaurii-înainte și după 10.35 Viața satului 12.00 Săptămâna politică 13.00 Jurnalul TVR 13.20 Parfum de glorie 14.00 Atenție! Se cântă din nou 15.20 Tezaur folcloric 16.30 Supermarket de divertisment 18.00 Jurnalul TVR 19.10 Film. Billy Elliot 21.05 Garantat 100% 22.10 Film. Fantomele trecutului.

TVR 2

Luni 22 ianuarie

6.00 ABC... de ce? (R) 6.30 Serial. Maisie 7.00 Top 7. (R) 7.30 De la carte la film (R) 8.00 Coolmea distracției (R) 9.00 Tonomatul DP2 10.30 Egipt. Documentar 11.30 Poftă bună! 12.00 Fără limite (R) 13.00 ABC... de ce? 13.30 Serial. Poveste fără sfârșit 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR (R) 15.30 E Forum 16.00 Serial. Dinotopia 17.00 Ochiul științei 17.35 Serial. Lege și ordine 18.25 Populații străvechi 19.00 EU-RO Case 19.30 Lumea de aproape 20.00 Ora de știri 21.10 Film. Arme și traume 23.30 Desene animate.

Marți 23 ianuarie

6.00 ABC... de ce? (R) 6.30 Serial. Sabrina 7.00 Ochiul științei 7.30 Serial. Poveste fără sfârșit 8.00 Serial. Dinotopia (R) 9.00 Tonomatul DP2 10.30 Serial. Lege și ordine 11.25 Populații străvechi 12.00 Zestrea românilor (R) 13.00 ABC... de ce? 13.30 Serial. Poveste fără sfârșit 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Tribuna partidelor parlamentare 16.00 Serial. Dinotopia 17.00 Amazonia. Documentar 17.35 Serial. Lege și ordine 18.25 Școala părinților 19.00 Jobbing 19.30 Arta supraviețuirii 20.00 Ora de știri 21.10 Film. Jean de Florette 23.50 Desene animate.

Miercuri 24 ianuarie

6.00 ABC... de ce? (R) 6.30 Serial. Sabrina 7.30 Serial. Poveste fără sfârșit 8.00 Serial. Dinotopia (R) 9.00 Tonomatul DP2 10.30 Serial. Lege și ordine 11.25 Școala părinților 12.00 Omul între soft și moft (R) 13.00 ABC... de ce? 13.30 Serial. Poveste fără sfârșit 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 E Forum 16.00 Serial. Dinotopia 17.00 Lecția de... istorie 17.35 Serial. Lege și ordine 18.25 Cum să nu ne îmbrăcăm 19.00 Bugetul meu 19.30 Bazar 20.00 Ora de știri 21.30 Patinaj artistic. Campionatul European Perechi 22.00 Film. Viața mult așteptată.

Joi 25 ianuarie

6.00 ABC... de ce? (R) 6.30 Serial. Sabrina 7.00 Lecția de... istorie (R) 7.30 Serial. Poveste fără sfârșit 8.00 Serial. Dinotopia (R) 9.00 Tonomatul DP2 10.30 Serial. Lege și ordine 11.25 Cum să nu ne îmbrăcăm? (R) 12.00 Bugetul meu (R) 13.00 ABC... de ce? 13.30 Serial. Aventuri din Kytera 14.00 Împreună în Europa! 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Tribuna partidelor parlamentare 16.00 Serial. Dinotopia 17.00 Lecția de... sănătate 17.35 Serial. Lege și ordine 18.25 Cățiva pași spre un management mai bun 19.00 Arena leilor. Documentar 20.00 Ora de știri 20.25 Patinaj artistic 22.30 Marcă înregistrată 23.00 Desene animate.

Vineri 26 ianuarie

6.00 ABC... de ce? (R) 6.30 Serial. Sabrina 7.30 Serial. Aventuri din Kytera 8.00 Serial. Dinotopia (R) 9.00 Tonomatul DP2 10.30 Serial. Lege și ordine (R) 11.25 Cățiva pași spre un management mai bun (R) 12.00 Motomagia (R) 13.00 ABC... de ce? 13.30 Serial. Aventuri din Kytera 14.00 Împreună în Europa! 15.00 Jurnalul TVR (R) 15.30 Hollywood reporter 16.00 Serial. Dinotopia 17.00 Vacanța perfectă. Documentar 17.35 Serial. Lege și ordine 18.25 Lecția de supraviețuire 19.00 D'ale lui Mitică 20.00 Ora de știri 20.25 Patinaj artistic. Campionatul European Dans 22.30 Campionatul de comedie 23.00 Home made.ro.

Sâmbătă 27 ianuarie

6.00 Pescar hoinar (R) 6.30 Vacanța perfectă 7.00 Serial. Încurcăturile lui Zack 7.30 Megatehnicus 8.00 D'ale lui Mitică (R) 9.00 Natură și aventură 9.30 Ulița spre Europa 10.00 Proiect IT 10.30 Jobbing (R) 11.00 Lumea azi 11.30 Arena leilor (R) 12.30 Film. Orgolii 14.20 Patinaj artistic. Campionatul European Masculin 16.30 Atlas 17.00 Serial. Miracole 18.00 Călătorie spre centrul Pământului. Documentar 18.50 Europa altfel 19.05 Serial. Unitatea specială 20.00 Ora de știri 21.10 Film. Nepotul.

Duminică 28 ianuarie

6.00 Serial. Miracole (R) 7.00 Serial. Încurcăturile lui Zack 7.30 Zestrea românilor 8.00 Ferma 9.00 Pescar hoinar 9.30 Ulița spre Europa 10.00 Motomagia 10.30 Sport extrem 11.00 **Planeta Pământ** 12.00 Serial. Verdict crimă 13.00 Top7. 13.30 EU-RO Case (R) 14.00 Patinaj artistic 16.30 Dincolo de hartă 17.00 Serial. Farmece 18.00 Egipt. Documentar 19.00 Fără limite 19.30 Omul între soft și moft 20.00 Ora de știri 21.10 Serial. The Office 21.40 Film. Plumbul din sânge.

Planeta Pământ

ÎN LIMBA MATERNĂ emisiune radiofonică în limba română

22 IANUARIE, LUNI (Petr Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00: Montaj de muzică populară 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere

23 IANUARIE, MARȚI (Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.40: Evenimente calendaristice 10.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere

24 IANUARIE, MIERCURI (Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.15: Comentariul săptămânii (Al. Ardelean) 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53: Avanspremiera „Ecranul Nostru” 11.55: Încheiere

25 IANUARIE, JOI (Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.00: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.20: Nota săptămânii de Edda Illyés 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.45: O șansă istorică: Uniunea Europeană 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere

26 IANUARIE, VINERI (Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Revista presei „Foaia românească” 10.55: Avanspremiera „Ecranul Nostru” 11.00: Magazinul „Lumea femeilor” 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere

27 IANUARIE, SÂMBĂȚĂ (Petr Cîmpian)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 15.00: Party Time – magazin de muzică ușoară 15.00: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 15.58: Încheiere

28 IANUARIE, DUMINICĂ (Petr Cîmpian)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.35: Sinteza știrilor săptămânii 14.45: Retrospectiva săptămânii (spicuiri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 15.00: Magazinul „Lumea femeilor” (reluare) 15.30: Emisiune religioasă baptistă 15.55: Încheiere

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, în afară de frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

24 ianuarie 2007 (mtv ora 13.00)

Reluare: 26 ianuarie 2007 (m2 ora 10.35)

Programul prevăzut pentru săptămâna viitoare:

Emisiunea „Ecranul nostru” vă va oferi un montaj realizat în Austria. În ultima parte a anului trecut, Echipa Folclorică „Gheorghe Nistor” și Echipa Școlii din Micherechi au răspuns invitației Asociației „Unirea” din Viena.

Realizator: **Aurel Becan**

CONSULATUL GENERAL AL ROMÂNIEI, JULA

Program de lucru cu publicul

Luni 9.00–12.30

Marți închis

Miercuri 9.00–12.30

Joi 9.00–12.30

Vineri 9.00–12.30

Sâmbătă–duminică închis

Adresa:
Jula 5700
str. Munkácsy nr. 12/b

Telefon: 66/465–130
Fax: 66/465–142
Mobil: 30/695–7181

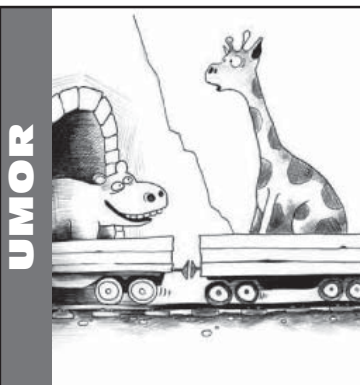
DEX
online

Dicționare ale limbii române

www.dexonline.ro

Emisiunea în limba română
24 de ore din 24
www.rri.ro

Linkuri utile:

www.foaia.hu
www.romanul.hu
www.balcescu.sulinet.hu
www.ziare.com
www.astazi.ro
www.startpage.ro
www.ici.ro/romania/
indexrom.html

Şase decenii de şcoală românească la Jula

Românii din Jula au posibilitatea să-şi înscrie copiii la şcoală generală română de 60 de ani. Anul 2006 a fost an de aniversare pentru şcoala generală „Nicolae Bălcescu” din Jula, care a fost înfiinţată în 1946. Cu acest prilej, conducerea actuală a şcolii şi a liceului a organizat un şir de manifestări, sărbătorind împreună cu pedagogii activi şi cu cei care au fost acolo de la începuturile predării în limba română la Jula.

(Urmare din pag. a 5-a)

Directoarea actuală a şcolii generale şi Liceului „Nicolae Bălcescu”, Maria Gurzău Czeglédi, consideră ca lucru esenţial sprijinirea tineretului care este viitorul întregii noastre comunităţi româneşti din Ungaria.

– Cred că 60 de ani, pe de o parte, înseamnă o durată într-un istoric al unei şcoli. În istoricul acestei minorităţi, care a rămas aici după ruperea de marele bloc etnic, aproape fără intelectualitate, este o instituţie, o şcoală de o rară importanţă, pentru că a depus, pur şi simplu, cunoştinţele de bază, de cultură generală a acelor tineri care apoi şi-au continuat studiile la cele mai diferite facultăţi, la

cele mai diferite şcoli superioare, şi s-a format o nouă pătură intelectuală a românimii de pe aceste meleaguri. Eu cred că este importantă şi pentru faptul că azi, în băncile şcolii, stă deja a treia generaţie. Avem mai multe exemple că şi bunicul, părinţii şi nepoţii şi-au continuat tot aici studiile. Pe undeva această şcoală îşi are un suflet, un suflet care, pe de o parte, se inspiră dintr-un trecut, dintr-o cultură a înaintaşilor noştri, care au supravieţuit prin graiul şi prin cultura lor, şi eu cred că acest lucru este o minune dacă privim contextul socio-cultural, şi ei merită această apreciere. Însă sigur că nu privim numai spre trecut,

venit această idee din suflet. Ei ne-au fost profesori, ne-au fost colegi şi înseamnă că-i păstrăm în sufletul nostru şi că dorim să fie în rândul nostru. Eu cred în această legătură atât spre cei care şi-au terminat această carieră, deci eu cred şi în valorile trecutului, şi eu cred în prezent, care a devenit trecutul viitorului. În acest context, cred în viitor. Eu consider tineretul ca cea mai puternică forţă de supravieţuire, chiar şi a minorităţii noastre. Dacă nu le acordăm atenţia pe care o merită, cădem într-o eroare. Fără ei se va întrerupe acel lanţ care constă din verigi foarte multe şi fără ei n-am făcut nimic. Dacă nu vom avea un tineret care să transmită pentru viitor această filozofie, atunci n-am făcut nimic.

Doamna profesoară Iuliana Jurău Rád a absolvit şi ea şcoala generală română din Jula. Deşi a făcut doar clasa a opta aici, în 1956, iar mai târziu a predat şi dânsa elevilor români, şcoala din Jula este pentru ea „şcoala mea”.

„Eu totdeauna zic că această şcoală e şcoala mea şi acum. Nu pentru că stau aici aproape, e la doi paşi de mine. Şi dacă am ieşit în pensie, a rămas şcoala mea. Eu sunt mândră de această şcoală şi mă bucur de rezultatele ei, de tot ce văd. Şcoala s-a îmbogăţit. Nu e vorba de îmbogăţirea clădirilor, ci de tot ce am văzut azi, în acest program de Crăciun. Nu e vorba că-i invidiez pe pedagogii de azi, ci le doresc să aibă elevi talentaţi încă sute şi sute de ani. Le doresc să organizeze şi în viitor astfel de programe frumoase şi le doresc reuşite şi succese.”

Rita Păţcaş

FOAIA
românească
19 ianuarie 2007
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă şi cărţi „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacţional: Rita Păţcaş, Ştefan Crăsta, Anca Liana Crişan. Tehnoredactare computerizată: Ştefan Mihailov. Editura şi redacţia: 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@foaia.hu, foaia@freemail.hu Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, preşedinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Mozi Nyomda Bt. 5600 Bichişciaba, str. Luther nr. 5/B. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în judeţele Bács-Kiskun, Bichiş şi Csongrad se efectuează la oficiile poştale, iar în celelalte judeţe la adresa redacţiei atât personal, cât şi prin cec poştal. Abonamentele pe anul 2006: 3 luni 1050 forinţi; 6 luni 2100 forinţi; 1 an 4200 forinţi. Apariţia săptămânalului este asigurată de Fundaţia Publică „Pentru Minorităţile Naţionale şi Etnice din Ungaria”. A hetilap megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért” Közalapítvány biztosítja.